

קו נטוי 20

כתב עת לספרות ולאמנות
משותף למורים ולסטודנטים במכללה האקדמית לחינוך, אורנים

דיסטופיה

אוטופיה

תוכן עניינים

7	חוברת בימי קורונה
11	הר אדום איריס סינטרה
12	בראשית היתה אפריקה רימונה כהן
13	דרור בסהרה הדר רוזוליו
14	תל שקמונה איריס סינטרה
15	חופש לירון שלומוביץ
17	קבורה בכפר יהושע אלי שמיר
18	אגב, געגוע גיא עינת
19	גנטיקה גיא עינת
21	דיוקן עצמי בהר נבו אלי שמיר
22	العقودة على زر عيني
24	השיבה עולא זרעיני
26	אזדרכת אינה מצויה מירי ג'ונסון
27	החממה מחכה לבעליה נועה גור אריה תנעזר
28	שלד סככה בקיץ נועה גור אריה תנעזר
29	*** אורנה וגמן
30	*** صلاح فائق
31	*** סלאח פאיק
32	סצינת רחוב עם זכוכית שבורה רונה שחר
33	בינתיים בחיפה רונה שחר
34	מטמורפוזה עדינה קיי
35	*** ששה פקטור
36	בין סיפור לדיבור אמנה עריאן
37	פורטרט עצמי עם דבורים טליה חלפון אלימלך
38	בדידות רעיה עמרייה
39	ידיים חונקות איברי גופי רעיה עמרייה
40	הצבע המיוחד אמל כריים
41	מחצלת בפארק יערה בש
42	ב"גן העדן" של פול גוגן דליה כספי
43	ריבת התות דנה בומץ
44	ללא כותרת דיקלה שושן
45	ללא כותרת דיקלה שושן
46	תהיות לפני הגשם טל שמיר

קו נטוי 20

כסלו תשפ"א

נובמבר 2020

עורכים: רפי וייכרט, דורית רינגרט

ליטל שרוני, צליל ממן

מערכת: משה ב. יצחקי, עידית לבבי גבאי,

יעל גילעת, נעמי דה-מלאך, עודד הירש

עיצוב גרפי והפקה: עופרי פורטיס

דפוס: ע.ר. הדפסות בע"מ

כתובת המערכת

קו נטוי, כתב עת לספרות ולאמנות

המכללה האקדמית לחינוך, אורנים

דואר טבעון 3600600

kavnatuy@gmail.com

דף באתר אורנים

www.oranim.ac.il/sites/heb/about/kav-natui

94 **ללא שם** טל מזור

95 **ללא שם** טל מזור

97 **לנזרוטה** ורדה גינוסר

101 **ללא כותרת** אלה דורפמן אזולאי

102 **מתוך: קנאה** יורי אוֹלְשֶה

103 **מתוך: דיוקן** מיכאיל זְבֵנְצֶקִי

105 **חותם הזיכרון** מריאנה אמסילי

107 **הסיפור שלנו** אמיל ספארקל

111 **ללא כותרת** חובב רשלבך

112 **פטל** מורן קבסו

114 **Guerre** קארין אלמקיס

115 **לא הספקתי להתקשר הביתה** אילנה קוטינוב

116 **כריש לוייתן** נטי רנצנברג

117 **חשוותנים** יעל פינקוס

120 **ללא כותרת** טליה חלפון אלימלך

123 **רשימת המשתתפים**

49 **נראה שכך יוצא מההיגיון** יהודה יציב

50 **أَغْسَلُ يَدَيَّ** ابن الطائف

51 **אני רוחץ את ידיי** אבן אל-ח'טאף (מופיד צידאוי)

53 **לא בחלקו, לא בשלמותו** יהודה יציב

54 **שלום אדוני המלך** דובי הראל

55 **על התערוכה 'מסדרים את הכיסאות...'** עידית לבבי גבאי / דובי הראל

57 **סלפי בנוף מקומי** דובי הראל

58 **ללא כותרת** אמיל ספארקל

59 **ללא כותרת** אמיל ספארקל

60 **עכו"ם** אסתר יוסופוב

61 **Medurofoza** עדינה קיי

63 **חירבה** אבירו לילו

65 **ללא שם** חופית אלבז

66 **אי-שקט** טלי וייס

69 **דובון הקורים** עיינה שני

70 **פרט מתוך מיצב "פאמתאון"** ליטל שרוני

71 **פרט מתוך מיצב "פאמתאון"** ליטל שרוני

72 **שקטים באור הירח** רוברט בליי

73 ******* איריס מירסקי

73 **מתעוררת** איריס מירסקי

74 **יהודית 2** רותי הלביץ כהן

75 **יהודית 4** רותי הלביץ כהן

76 **איברים חשופים** מעיין משה

78 ******* מירב מסקין סמימי

79 **פרידה** טל שמיר

81 **נחל ימין 5.4.2019** רחל מנשה דור

83 **קפה שפירא זה כמו...** מתי שמואלוף

84 **איקרוס** שירן אגרונוב

85 **Gatekeeper** דורון וולף

86 **Light breaks** דורון וולף

87 **מלאכים** שי דותן

88 **הדייג עושה את עבודתו** איריס מירסקי

91 **רוח (זכרונות מהעתיד)** רוני גונן שמחוני

חוברת בימי קורונה

החוברת שלפניכם נערכה באחת התקופות היותר מטלטלות שעברו על ארצנו ועל העולם כולו. תקופה שבה וירוס מיקרוסקופי מהפך סדרי בראשית ומשנה את כל מה שהורגלנו בו. עבדנו עליה בחודשים שבהם יותר מאלפיים בני-אדם איבדו את חייהם ומאות אלפים את מקורות הכנסתם. כשתלמידים ומורים, סטודנטים ומרצים נאלצו לשנות באופן דרמטי את שיטות הלימוד. אספנו בהתמדה את החומרים שלפניכם בימים שבהם נאסר על הבריות לבקר במוזיאונים, לצפות בהצגות, ליהנות מהופעות של זמרים וללכת לקולנוע.

כשהחלטנו על נושאי העיקריים של החוברת - **אוטופיה / דיסטופיה** - לא יכולנו לשער שבחודשים הבאים המציאות בעולם כולו תהיה דיסטופיה אחת גדולה ושלעלות על טיסה או לחבק הורים מבוגרים תהיה אוטופיה שאין להשיגה.

אנו אסירי תודה לכל משתתפי החוברת על החומרים המשובחים ששלחו אלינו. מתוך השפע העצום מיצירת סטודנטים ומרצים של מכללת אורנים כמו גם יוצרים שמחוץ למכללה ניסינו לבחור את מיטב השירים, הסיפורים ועבודות האמנות. למרבה הצער, לא מעט יצירות ראויות נשארו בחוץ, אם מטעמי קומפוזיציה אם ממגבלות מקום.

אי אפשר לסכם את מגוון היצירות שכאן, שנעות בין ריאליזם לפנטזיה, בין הלירי לאפן, בין המקומי לאוניברסלי. כתמיד צריך לדפדף ולהתרשם. כל אמנית וכל אמן, כל כותב/ת שירה ופרוזה מביאים אתם מקורות ומסורות שביחד יוצרים פוליפוניה מרשימה. ייאוש ותקווה, אובדן ויפעה נגלים כאן זה בצד זה ומתגבשים למסכת חיים שלמה.

אנו מפללים שבקרוב יבואו זמנים טובים יותר. שעמידה בגלריה מול תמונה ושיחה עם הציירת בלי מסכה על הפנים תחזור להיות מציאותית. שמשוררת או סופר שניצבים בפני קהל קשוב בלי תיווך של מסכי מחשב יקרבו שוב בין הלבבות.

אנו מבקשים להודות למכללת אורנים על תמיכתה בהוצאת גיליון זה. תודתנו לחברי המערכת ולאליה דמטר על סיועה בעריכה הלשונית.

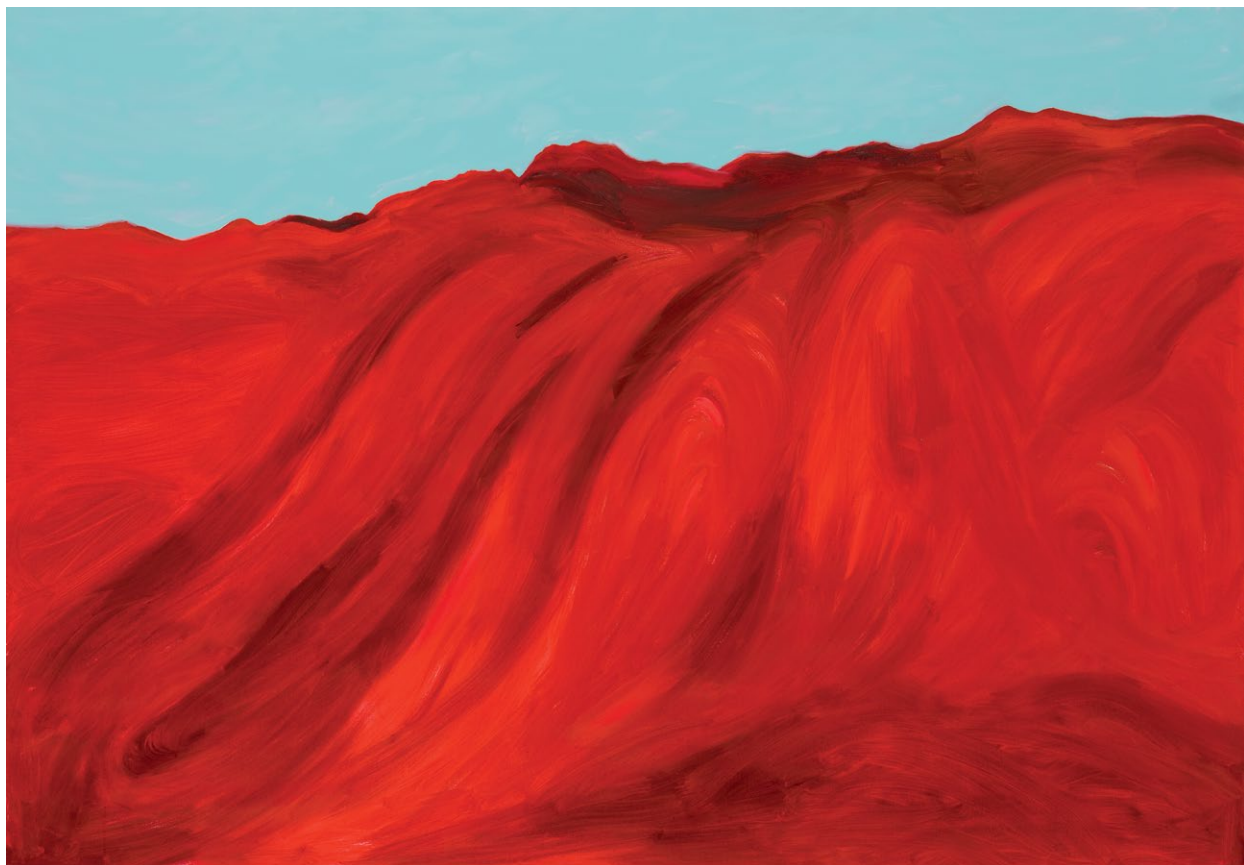
אנחנו שולחים ברכה לנשיא החדש של המכללה פרופ' עמית שכטר ושמחים על המשך שיתוף הפעולה הפורה בין הנהלת מכללת אורנים לקו נטוי.

בברכת בריאות טובה וחיזוק הרוח היוצרת,

רפי וייכרט, דורית רינגרט, ליטל שרוני, צליל ממן

נובמבר 2020

איריס סינטרה
הר אדום, 2019
150×220 ס"מ, שמן על בד

רימונה כהן
בראשית היתה אפריקה

בראשית היתה אפריקה
בראשית היתה האור.
צפורים עוד לא היו ממעל
רק הר לוחט וישחר.
והוא יזכר
את המים שהתעקשו לחזר,
אבו אחת חלקה
כמו דמעה,
כל מה שהיה ועומד להפך
לאבקה, לאושה של רוח,
לצל רוטט ואפר.

הדר רוזוליו
דרור בטהרה

נזכרתי בטהרה
כשחול מתפזר ומתלבש על גופינו
כאלו היתה חלקה,
התבסינו חום בשעת שקיעה
נקיים מהזמו ולחץ החיים,
והיינו כילדים
אפלו רק לרגע חטוף
היינו דרור

נכתב במרומי התצפית של הקניון האדיר בנמיביה,
על גבול דרום אפריקה, קניון "נהר הדגים"

לירון שלומוביץ
חופש

קהות חושים
ריחות אקזוטיים
מחשבות נודדות
בנפים פרושות
לעוף אל המרחב,
אל עבר קשת בענן
כמו איקרוס
הקרוב לדמדומי החמה.
להניח ראשי על הפר
לטבע בים החפש
הלוחש את שמי
בין גליו.

איריס סינטרה
תל שקמונה, 2019
150×180 ס"מ, שמן על בד

◀
אלי שמיר
קבורה בכפר יהושע, 2020
180×240 ס"מ, שמן על בד

גיא עינת
אגב, געגוע

ראשון, השביל היוֹרד.
לצדיו עצים גדולים.
כל השנה, המטירו עגולים
קטנים באדמה
(נדמה שהיו אלו פיקוסים).
את החצר האחרית
אני מתאמץ לשחזר,
בִּירְכֵתֶיהָ מְבִנָה קֶטַן וְעַץ פֵּיטְנָגוּ, זֶהוּ
צָרִיף עֵץ
או מחסן
מבטון, זֶה מְשֻׁנָּה?

אה, וְיֵלֵד עִם שֶׁעַר
מוֹזָר,
אֲשֶׁר דּוֹמָה לְיֵלְדֵי כִּיּוֹם
או לְיֵלֵד שְׁהִייתִי.
וזו החצר עם העץ והצָרִיף
(או מחסן הבטון).

אני של אֵז
שְׁקוּעַ בְּמִשְׁחָקוֹ
עוד לא מכיר את החקים
של החיים, מאמיו
שְׁאֲנַחֵם.

גיא עינת
גנטיקה

כֶּה כְּשֶׁאֲנִי צוֹעֵד
בְּרַחוּב זָר, אֲנִי מְגַלֶּה:
היא משאירה בי עקבות
ליום שלא תהיה.
נגזר עלי
לְאַהֵב מְרַצִּיפוֹ כְּמוֹהָ
לְהִשְׁעִין אֶת הַתִּיָּקָה עַל הַבָּטוֹן בְּנִסְיָעָה,
וְלִלְכֹת עִם יָדַיִם בְּכִיסֵי מְעִיל אֶרֶץ.
רְסִיסֵי נְנֻטִיקָה
מוֹתָחִים בִּי חִיוֹךְ
וְעֶצֶב חֲשׂוֹף כְּשֶׁאֲנִי
צוֹעֵד
בְּרַחוּב זָר.

אלי שמיר
דיוקן עצמי בהר נבו, 2020
160×240 ס"מ, שמן על בד

علا زرعيني

العودة

تناغم في الكون..
تسمعه وتراه بقلبك..
فلماذا الضجر؟
وكيف ينبت الحب فينا ولا نرويه!..
ولماذا نوؤده برعما قبل أن يورق ويزهر..
جمال الكون وكماله..
يذكرني بشعور عميق
دفين
منفي
عنيد
كاللهب يبحث عن موطن الضعف ليثور..
عد الى ايها الحب!
أعدني الى وطني وأعدده الي..
لأبني حوله أسوارا عالية..
يا موج البحر أعد سفن المهجرين
لأسير مع العائدين,
وأفتح معهم الأبواب الموصدة..
وأفقد خزائهم وصورهم المعلقة على الحائط..
وصندوق رسائل الحب الاول..
فكم رسالة مزقتها
وكم عاما مزقت نفسي
وعبثا صدقت ضجر الحياة..

19.1.2018

فاتنة برققتها,
مغرية بهروبها..
ينبض الكون
ع
لى رفرقة جناحيها..
من زهرة الى زهرة تنثر عشقا وحياة..
ثم يهطل المطر..
يروى تربة قاحلة
ويتعانقان
ليكونا جسدا عجينا ينبت زنبقا وياسمين..
وفي ليالي الصيف الباردة..
تهب رياح خفيفه فيراقص الهواء رمال الصحراء,
يثوران معا.. يهدئان معا.. يسبحان لفجر جديد..
وحين تشرق الشمس تداعب قطرات الندى نصول أوراق الشجر,
وتزيح عنها غبار الليل ليستقبل الاخضرالنور,
وتبدأ الحياة..
بزققة العصافير..
وهمسات التسابيح..
وموج البحر يعزف مدا وجزرا..
السماء واسعة لأسراب الحمام,
تراقص معا كجسد واحد ثم تحط لترتاح في الدفء..
والخيول العاديات لا تخشى غبار الوغى
حين يحمى وطيس العراك..
يحملها الهواء فتكاد حوافرها لا تلامس الصخر..
يناجيها الدمع في ليالي الغياب..

שׁוֹבֵת לֵב בְּעֵדֵינוּתָהּ,
מִפֶּתַח בְּבִרְיַחְתָּהּ.
הִיקוּם פֹּעֵם
בְּנִפְנוּף בְּנִפְיָהּ
מִפָּרַח לְפָרַח הִיא מִפִּיצָה אֲהֶבָה וְחַיִּים
וְאֵז יוֹרֵד גֶּשֶׁם
וּמְרוֹה אֲדָמָה חֲרָבָה
וְהַשְּׂנִים מִתְחַבְּקִים
וְהוֹפְכִים לַגּוֹף עֶסְתִּי הַמְצַמִּיחַ שׁוֹשׁוּ וְיִסְמִיו.
וּבְלִילוֹת קָרִירִים שֶׁל קִיץ
נוֹשְׁבוֹת רוּחוֹת קְלוֹת וְהָאוֹר רוֹקֵד עִם חוֹלוֹת הַמִּדְבָּר.
הֵם סוֹעְרִים יַחַד, נִרְנָעִים יַחַד וְשׁוֹחִים לְשַׁחַר תְּדֻשׁ
וּכְשֶׁהִשְׁמָשׁ עוֹלָה, מְלַטְפִּים אֲגָלִי הַטֵּל אֶת קִצּוֹת עָלֵי הָעֵצִים
וּמְסִירִים מֵהֶם אֶת אֲבָק הַלַּיִל כְּדֵי שִׁירֵק רַעְנוֹ יְקַלֵּט אֶת הָאוֹר
וְהַחַיִּים יִחַלוּ
עִם צִיּוץ הַצִּפּוֹרִים
וּלְחִישׁוֹת הַתְּסַבִּיחִי¹
גְּלִי הֵיט מְנַגְנִים גְּאוֹת וְשִׁפְל
הַשְּׂמִים רְחֹבִים לְהַכִּיל לְהַקוֹת יוֹנִים
הַרוֹקְדוֹת כְּגוֹף אֶחָד וְאֵז נוֹחֶת לְנוּחַ בָּחֵם.
סוּסֵי הַשׁוֹעֲטִים² אֵינָם חוֹשְׁשִׁים מֵאֲבָק הַמְּלַחְמָה
בְּגִבּוֹר לְהֵט הַקְּרָבוֹת
הָאוֹר נוֹשָׂא אוֹתָם, פְּרִסוֹתֵיהֶם נוֹגְעוֹת בְּקוֹשֵׁי בְּסֻלְעִים
הַדְּמָעוֹת מִתְלַחֶשְׁשׁוֹת אִתָּם בְּלִילוֹת הָעֵדְרוֹת
הַרְמוֹנִיָה בִּיקוּם
אִתָּה שׁוֹמֵעַ אוֹתָהּ וְרוֹאֶה אוֹתָהּ בְּלִבָּהּ.
מָה, אִם כֹּה, הַסִּבָּה לְשַׁעֲמוּם?
וְאִיךָ צוֹמַחַת בְּקִרְבָּנוּ אֲהֶבָה מִבְּלִי שֶׁנִּשְׁקָה אוֹתָהּ?
וְלָמָּה אֲנַחְנוּ קוֹבְרִים אוֹתָהּ כְּזֶרַע עוֹד בְּטָרָם הַתְּכַסְתָּה עֲלֵים וּפְרַחְתָּהּ?

יְפִי הִיקוּם וְשִׁלְמוּתוֹ
מִזְכִּירִים לִי תְחוּשָׁה עֲמֻקָּה,
קְבוּרָה,
מְגִרָשֶׁת
עֲקָשֶׁת
כְּשֶׁלְהֶבֶת הַמְּבַקֶּשֶׁת אֶת מוֹקֵד הַחֲלָשָׁה כְּדֵי לְמַרֵּד
חֲזִירֵי אֵלֵי, אֲהֶבָה!
הַשִּׁיבִי אוֹתִי לְמוֹלְדֹתַי וְהַשִּׁיבִי אוֹתָהּ לִי
וְאֲבִנָּה סְבִיבָה חוֹמוֹת נְשִׂאוֹת.
וְאִתָּם, גְּלִי הֵיט, הַשִּׁיבֵנו אֶת סְפִינוֹת הַמְהַגְרִים,
וְאַלְךָ עִם הַשְּׂבִיִּים.
אֲפַתַח אִתָּם אֶת הַדְּלָתוֹת הַמוֹגְפּוֹת,
אֲבַחֵן אֶת אַרְוֹנוֹתֵיהֶם וְאֶת תְּמוֹנוֹתֵיהֶם הַתְּלוּיֹת עַל הַקִּיר
וְאֶת תְּבַת מִכְתָּבֵי הָאֲהֶבָה הַרְאִשׁוֹנָה.
כְּמָה מִכְתָּבִים קָרְעֵתִי
וְכִמָּה שְׂנִים עֵנִיתִי אֶת נַפְשִׁי
וְהִיאֲמַנְתִּי לְשׁוֹא לְשַׁעֲמוּם הַחַיִּים.

19.1.2018

[תרגום מערבית: עידן בריר]

[1] "תְּסַבִּיחִי" הוא משפט חזרתי הכולל תשבחות לאל.
המוכר מבין משפטים אלה הוא "סוּבַחֲאן אֵלֵהּ" ("השבח לאל").
[2] הכוונה לסוסים המתוארים בסורת "השועטים" בקוראן ("אל-עאדיאת");
סורה מס' 100) המתוארים כסוסים גיבורים המבקיעים דרך לתוך מחנה היריב.

נועה גור אריה תנעזר
החממה מחכה לבעליה, 2018
50x70 ס"מ, שמן ועיפרון על בד

מירי ג'ונסון
אזדרכת אינה מצויה

אזדרכת כּבֵר אינה מצויה,
שק מלט אורג מחדש את שרשיה.
מצהלות ילדות שלא יחזרו -
לא עוד פּרְחוּ בין עליה.
וממְרָחָה,
"גולה סנגם"¹
נח
בצלה.

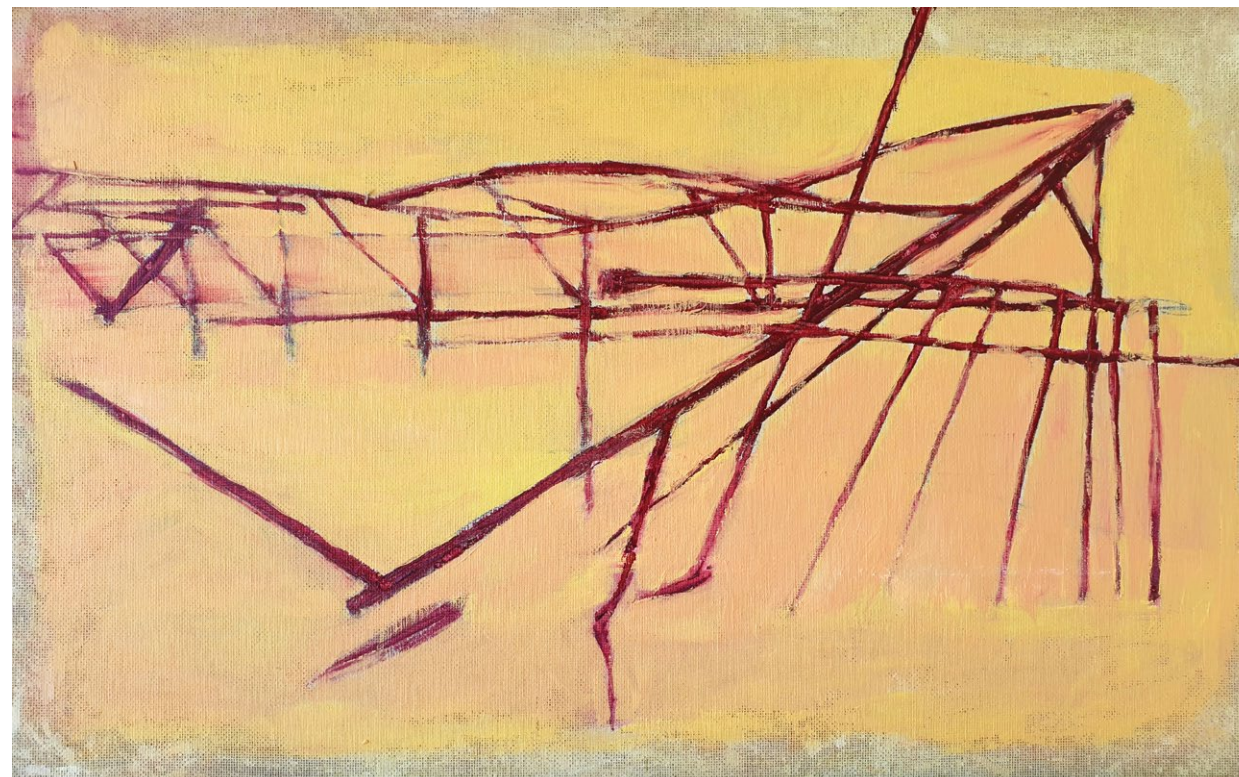
---

[1] שיר בפרסית: گل سنگم בתרגום לעברית "פרח מאבן שלי"
מילים: Bijan Samandar לחן: Anoushiravan Rohani

אורנה וגמן

***

ואם היינו קמלים בינתיים?
יותר מדי זמן לקח לך לחזור
זה נכון שהתרגלנו
רק שהפעם העינינו כמעט גבל באסון.
רוח קרירה של סתו מעכב
ויבש של סוף הקיץ
הגבירו את הצמאון
לא היה כאן אפילו לטוף אחד קטן
לא מים מתפלים / או / מזקקים
לא דשו לעניים
כמו קבוצנים חפינו בצדי הבית
פושטים עלים למבט שזוף
רצינו לספר לך שמזיקים השתלטו כאן על כל פסת אדמה בודדה.
עד שהבקעת ממנה. כמו צבעוני אפר מתוף פקעת בשלה.
קרני השמש האדימו את פניה
ואת, אנרנית שכמותה,
הטלת אותנו עלינו במאמץ מכון.
יש ורדים שמדברים, אם תהית
אבל אנחנו מדברים רק עם העיניים
ועכשו זה כבר מספיק.

נועה גור אריה תנעזר
שלד סככה בקיץ, 2018
45x71 ס"מ, אקריליק על לוח עץ

صلاح فائق

***

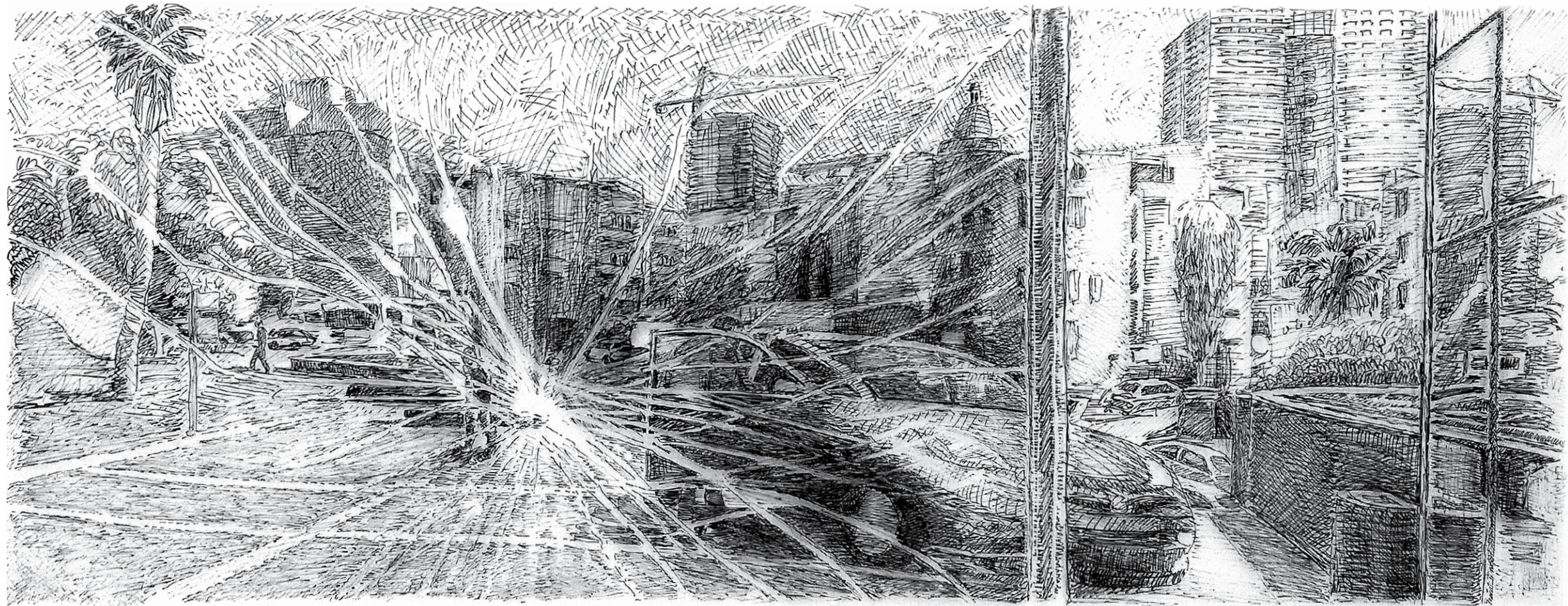
أنا محبوبٌ في بلدي أتخيله، متوجاً رأسي بهالةٍ. حاربتُ من أجل هذا البلد، آملاً تقليدي بأوسمةٍ ولم يتحقق ذلك. أكتبُ الآن بكلماتٍ أخفيتُها أمس في حقيقتي: جمعتها من عرباتٍ قطارٍ وحانةٍ تفتحُ إلى وقتٍ متأخر. هناك التقيتُ عجربةً جميلةً، يرافقها مصاصُ دماء، اشتريتهُ ردائه وأخبرني بأنها من جليدٍ ذائب، تدثرتُ بها وعدتُ إلى البيت وملدأته القليلة، منها الإنصاتُ إلى عواءٍ بعد آخر، حتى الفجر.

סלאח פאיק

***

אני אהוב בארץ שנמצאת בדמיוני, ראשי עטור הילה. נלחמתי למען הארץ הזאת בתקווה שמדליות יעטרו את חזי, אך הדבר לא התגשם. אני כותב כעת במילים שהחבאתי אתמול במזוודתי: ליקטתי אותן בקרונות רכבת ובפאב ששעריו פתוחים עד שעה מאוחרת. פגשתי שם צוענייה יפהפייה שנלווה אליה טפיל אחד שקניתי ממנו את בגדיו. הוא סיפר לי שהם עשויים עור זאב. התעטפתי בהם ושבתי אל ביתי ואל ההנאות המעטות שבו - להאזין לנביחה אחר נביחה עד עלות השחר.

[תרגם מערבית: עידן בריר]

רונה שחר
בינתיים בחיפה, 2019
עט על זכוכית 25x66 ס"מ

רונה שחר
סצינת רחוב עם זכוכית שבורה, 2019
עט על זכוכית 23x48 ס"מ

סשה פקטור

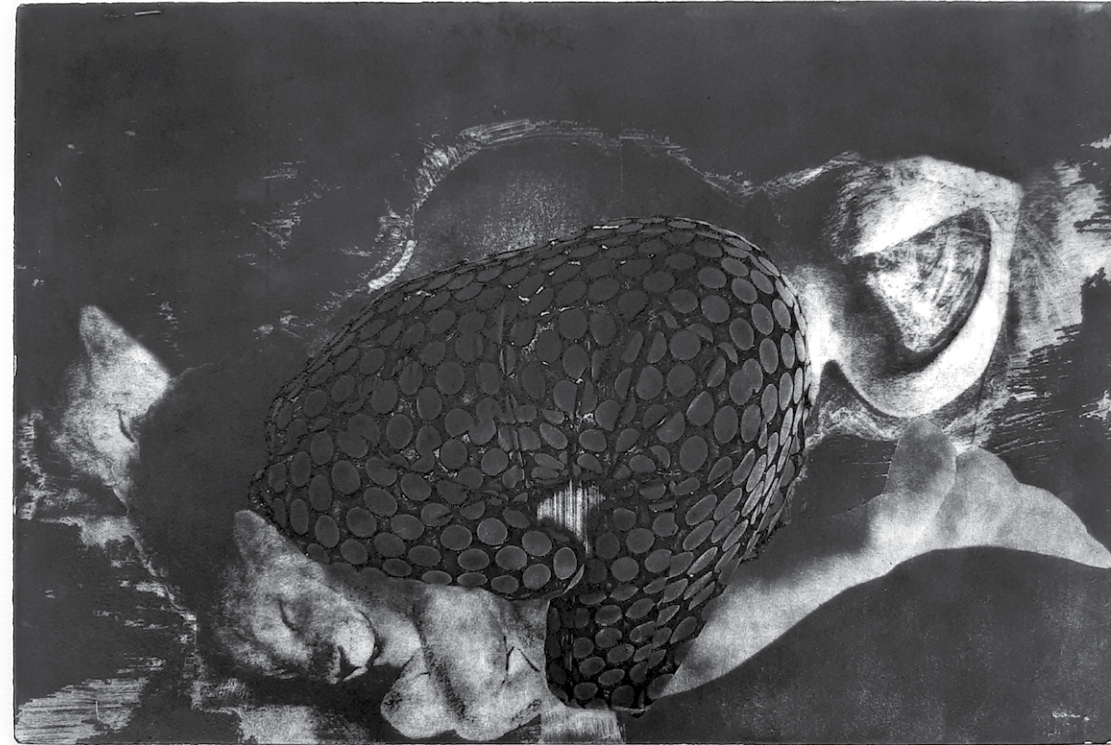
***

בתוך החשיכה, פנס רחוב כתום מרצד על גבי חלון המכונית, סודק אותו קלות. דרך הרסיסים, אורו מוצא פתח מילוט לתוך עיניי ופורם אותן אט-אט. קור אחר קור נעקר משרשו, מתפורר מטה אל עבר גופי המאובן. רוח קרה מתפרצת דרך דלת המכונית, מפריחה לאוויר העולם את גרגירי האבק שהצטברו על בגדיי.

מול עיניי - כוכבי לכת, רחוקים שנות אור, חגים במעגלים בלתי פוסקים, לבושים בצבעים שונים, רודפים האחד אחרי השני. אני מנסה לתפוס אותם, אך הם חומקים בין ידיי, מתפזרים, נוטשים את החלל דרך שברי החלון.

באוזניי - קול של אישה קורא בשמי. הוא מגיע מכל כיוון אפשרי. אני מחפשת אותו בעיניי. אני מפנה את ראשי לצד ימין, מנסה לתפוס את דמותה. אני מפנה את ראשי לצד שמאל, אך היא גם לא שם. ריק. דממה משתלטת על האזור.

בתוך החשיכה, החמה עולה בבגדיי, מחממת את גופי המאובן, מאירה אותו בפנסה הצהוב. בתוך השלולית הרטובה, גלגלי העיניים שבים למקומם. עפעפי מכסים אותם בשמיכתם. קול האישה מהדהד בראשי, קורא בשמי. אך אני, חגה במעגלים בלתי פוסקים, בחלל אין-סופי, בין כוכבי הלכת, רחוקה שנות אור.

עדינה קיי

מטמורפוזה, 2020

20x30 ס"מ, תחריט, טכניקה מעורבת

טליה חלבון אלימלך
פורטרט עצמי עם דבורים, 2018
20x15 ס"מ, תחריט

אמנה עריאן בין סיפור לדיבור

אני שָׁרָה
במקום לכתב ולהשאיר במחברת.
אני שָׁרָה
מה שעפרוני כותב
אני שָׁרָה
כי יודעת זו...
מלתי ישארו בין נירות קרועים
על אחד המדפים
בין מלים ישנות שנכתבו בידי
אחרים.
אני שָׁרָה
עדיף מלהיות מאשפזת
אני שָׁרָה
כי הכאב בלבי הולך ומתאדה
כסוחר סמים, תקף
ימות.
ככנור שבור
שהשאיר אחריו
נגון עתיק
אני שָׁרָה
כי אתה מקשיב
לי.

רעיה עמרייה
ידיים חונקות איברי גופי, 2020
40x30 ס"מ, תחריט קו ואקוויטינטה

רעיה עמרייה
בדידות, 2020
40x30 ס"מ, תחריט קו ואקוויטינטה

אמל כריים
הצבע המיוחד

החלצה בצבע השחר,
הוא דומה לי כף אני מרגישה,
אוהבת את השחר, הוא מביע אותי
החטן, החזק, השלנה, הבטחון
את כל זה מביע השחר.
לא השבתי פעם ששחר זה דבאון
וכשאני לובשת את השחר
אני מרגישה במלכות, בתמימות.
חלצה שתרה שקנה לי אבא...
שרק אותה אהבתי
היא כמוני ודומה לי
אבל,
בצליל מאכזב
נקרעה.

יערה בש
מחצלת בפארק

מתמונה של יום קיצי,
חלצות קצרות ומשקפי שמש.
שכבנו ארבעתנו על המחצלת,
משחקות אחת לשניה בשער.
הייתי רוצה להחזיר את בלנו לשם
ואז נוכל להניח שוב
את ראשינו אחת על השניה
ברבוע של אחריות.
אני זוכרת שלא הכל
היה שטוף אור,
גם שם בפארק,
אבל ברנע הזה
הצללים היו לנו נעימים.

דליה כספי
ב"גן העדן" של פול גוגן

בצד חֲבֵרְתִי מְשַׁכְּבֵר הַיָּמִים
מִתְפַּתֶּלֶת בְּשִׁבְלֵי הַיְצִירָה.
אֵי אֵז רְקֵמְנוּ חִלּוּמֹת צְבֻעוֹנִיִּים,
עֲצָבְנוּ חַיִּינוּ מִחֻמְרִים שְׁבִירֵי־יָיִם.

בְּאֵילוֹ צְבָעִים צִירְנוּ אֶת הַתְּפוּחַ שְׁלָנוּ?
הֲאֵם בְּחֶרְנוֹ גְּוֹנִים נְכוּנִים?
וְאֵם אֶפְשָׁר הָיָה לְהַחְזִיר אֶת הַתְּפוּחִים אֶל הָעֵץ...
הֲאֵם פָּנִי הָיָה לְטָהִיטִי עִם צְבֻעַ וּמְכַחֹל?

פָּסַל כְּחֻלְחַל פּוֹרֵשׁ יָדָיו לְצַדִּידִים בְּהִבְעָה אֶטוּמָה:
מֵאִי־וּ בְּאֵנוּ? לֶאֱן אֵנוּ הוֹלְכִים?

[לנוכח היצירה שאין באנו? פי אנחנו? לאן אנו הולכים? מאת פול גוגן]

דנה בומץ
ריבת התות

שְׁלֶשֶׁה יָמִים תָּלָה הָרִיחַ בְּחֻלְחַל הַבַּיִת,
שְׁלֶשֶׁה יָמִים הִסְתַּוְּבְּבְנוּ בְּאוֹרֵי הַסְּמִיָּה
הַנֶּרֶד הַמְּתוּק.

חִיכֵי צָמֵר גָּפֹר
דְּפָנוֹת הַקִּיר שֶׁהִפְכוּ רְכוּת.

דיקלה שושן
ללא כותרת, 2020
10×10 ס"מ, תחריט אקוטינטה

דיקלה שושן
ללא כותרת, 2020
10×10 ס"מ, תחריט אקוטינטה

טל שמיר
תהיות לפני הגשם

כְּשִׁטְפוֹת הַשָּׁמַיִם
יִמְלְאוּ אֶת הַרְחֹב
הָאֵם עֵדִיו תִּהְיֶה
פֹּה קְרוֹב?

כְּשֶׁהִסְעָרָה תִּגְרֹם
לְרַעַד בְּגוֹפִי
הָאֵם עֵדִיו תִּהְיֶה
כִּי אֲתִי?

הֲרִי,
לְאוֹרוֹ שֶׁל הַקִּיץ
הַכֹּל נִרְאֶה אֲמִתִּי.

יהודה יציב
נראה שכך יוצא מההיגיון, 2019
80×100 ס"מ, שמן על בד

ابن الخطاف أغسلُ يدي

أغسلُ يدي
وأنسّفها بمنشفةٍ نظيفةٍ تماماً
كما توصي الطيبة النظيفة
نظيفة
ومرةٍ أخرى أغسلُ يدي
ومرةٍ أخرى وأخرى
أغسلُ يدي
ومرةٍ أخرى بالماء والصابون
وأنظّف وأنسّف
وأنا قلق
قلّ جدًّا

جاري يغسلُ يديه
وأنا أغسلُ يدي
استبدلنا فنجان القهوة الصباحيِّ معاً
بصباح الخير
عن بعدِ

لُعنتِ يا كورونا
أبعدت الجار عن الجار
والحبيب عن الحبيب

أغسلُ يدي
أنشفها بمنشفةٍ نظيفةٍ
أضع نفسي في حجر صحي
وأنا لست مريض
أغسلُ يدي
أنظفها بمنشفةٍ نقيّة

ويها تفني
جاري أحمد
وجاري الأسعد
يسأل: هل تخرج من البيت؟
ويزيد أنا لا أخرج!!
وأغسلُ يدي

والتلفاز يخبر عن المزيد
من ضحايا "كوفيد 19"
وأغسلُ يدي
وأبتعدُ عن حليلتي
وتبتعد عني
وتغسلُ يديها
وأغسلُ يدي

وأنا أستطيع التوقف عن غسلِ يدي
وأنا أريد أن أتوقف قليلاً
عن غسلِ يدي
ولكن الأخبار تترى
عن زيادة الموتى.... الشهداء
من " كوفيد 19 "
في إيطاليا،
إسبانيا
الولايات المتحدة
في كلِّ أنحاء المعمورة
وأنا أغسلُ يدي
والصابون أصبح صديقي
والمنشفة صديقتي
وأغسلُ يدي!!!

(عرة, ٣٠-٣١-٢٠٢٠م)

אבן אל־ח'טאף (מופיד צידאוי) אני רוחץ את ידי

אני רוחץ את ידי
ומנגב אותן במגבת נקייה מאד
כפי שממליצה הרופאה הנקייה
נקייה.¹

שוב אני רוחץ את ידי
שוב ושוב
אני רוחץ את ידי
שוב במים ובסבון
מנקה, מנגב
ומדאג
מדאג מאד

שכני רוחץ את ידיו
ואני רוחץ את ידי
במקום לשתות את כוס הקפה של הבקר ב־יחד
אנחנו מרחוק אומרים
בקר טוב

תקללי, הקורונה
הרחקת שכן משכן
ואהוב מאהוב

אני רוחץ את ידי
מנגב אותן במגבת נקייה מאד
אני שם את עצמי בבידוד
אף על פי שאיני חולה
רוחץ את ידי
מנגב אותן במגבת נקייה מאד

שכני אחמד
מטלפן אלי
ושכני אסעד
מברר: האם אתה יוצא מהבית?
ומוסיף: אני לא יוצא!!!
ורוחץ את ידי

הטלוויזיה מוסיפה להודיע
על עוד קרבנות "הקוביד 19"
אני רוחץ את ידי
שומר מרחק מאשתי
היא שומרת מרחק
רוחצת את ידיה
אני רוחץ את ידי

אני יכול להפסיק לרוחץ את ידי
אני רוצה להפסיק מעט
לרוחץ את ידי
אף החדשות מודיעות
על עוד קרבנות, חללים
של "קוביד 19"

באיטליה
בספרד
באמריקה
בכל רחבי העולם
אני רוחץ את ידי
הסבון נהיה חברי
המגבת חברתי
ואני רוחץ את ידי!!!

(ערעה, 30.3.2020)

[תרגום מערבית: נביל טנוס]

[1] "נייפה" - בערבית: "נקייה"

יהודה יציב
לא בחלקו, לא בשלמותו, 2019
120×100 ס"מ, שמן על בד

עידית לבבי גבאי / דובי הראל
על התערוכה 'מסדרים את הכיסאות...'
שהתקיימה בגלריה באום אל-פחם 29.6.19—5.11.19

אוצר: פריד אבו שקרה

עידית: בקיץ 2019 הוזמנתי על ידי פריד ודובי לתערוכה "מסדרים את הכיסאות...". לקראת נעילת התערוכה, בינואר 2020, נפגשנו לשיחה על עבודותיו של דובי. שיחה זו התארכה והתארכה והפכה לבסוף לטקסט שעתיד להתפרסם בקטלוג מקיף על עבודותיו שאמור לצאת בתחילת השנה הבאה. לדיאלוג זה בינינו נתנו את הכותרת "על כל העולם ועל סוף העולם" ולא שיערנו עד כמה הדברים שעליהם שוחחנו רובצים ממש לפתחנו.

את שם התערוכה שאל דובי מתוך הביטוי 'מסדרים את הכיסאות על סיפון הטיטניק' (*Rearranging the chairs on the deck of the Titanic*) - מטפורה שמשמעותה עריכת שינויים לא מהותיים בזמן שדרוש שינוי רדיקלי וקריטי. הטיטניק הייתה אונייה ענקית שנבנתה באנגליה בראשית המאה ה-20. היא נודעה כגדולה וכמפוארת ביותר בתקופתה. אף שהטיטניק תוכננה להיות חסינה מפני טביעה, היא טבעה כבר בהפלגת הבכורה שלה, מאנגליה לניו-יורק ב-15 באפריל 1912, בעקבות פגיעה בקרחון. באסון נספו 1,514 גברים, נשים וטף, בכללם ידוענים ואנשי עסקים רבים, ורק 712 ניצלו.

אחד הדימויים החוזרים ומופיעים ביצירתו של הראל, בנוסף לטיטניק, הוא הפצצה הגרעינית המשמשת אותו כסמל לאיום כלל עולמי שעשוי לגרום להשמדת האנושות. ברגע הראשון שראיתי איך דובי חוזר ו'מאיים' על רבות מהיצירות האיקוניות של תרבות המערב חשתי באי נוחות רבה ועל כך שאלתי ודובי ענה: "בחרתי לטפל בעשרות סצנות מתוך תולדות האמנות והציור הקלסי (אם מתרבויות העולם ואם מהתרבות הארצישראלית), והן תמיד ריקוד חתונה (ברויגל) או סעודה על הדשא (מאנה) [...] סצנות שבהן הכול 'עושים חיים'. אפשר לשאול מדוע לבחור בסצנות מהאמנות הקלאסית דווקא? מדוע לא לבחור בסצנות של 'החיים הטובים', מ'כאן ועכשיו'? אולי כי אני חש שהאיום בזמננו הוא גם תרבותי. מובן שלכאורה מדובר בשואה אטומית כסמל לסוף העולם, אבל מעבר לסכנות הפיזיות אנחנו בעיצומם של ניסיונות השתלטות פונדמנטליסטיים על תרבות המערב, הטומנים בחובם גם את האיום למחוק מורשות שלמות של תרבות ואמנות [...] "

בתערוכתו דובי הראל ביקש לטלטל ולעורר אותנו... הוא גייס לשם כך ארסנל דימויים וציורים מעומק המאגר התרבותי-קולקטיבי. הוא ביקש להיות ברור. באותו הזמן מחשבותיו נראו לי כה רחוקות והיום אני מסוגרת בביתי וחוזרת ומשחזרת את שיחתנו שוב ושוב.

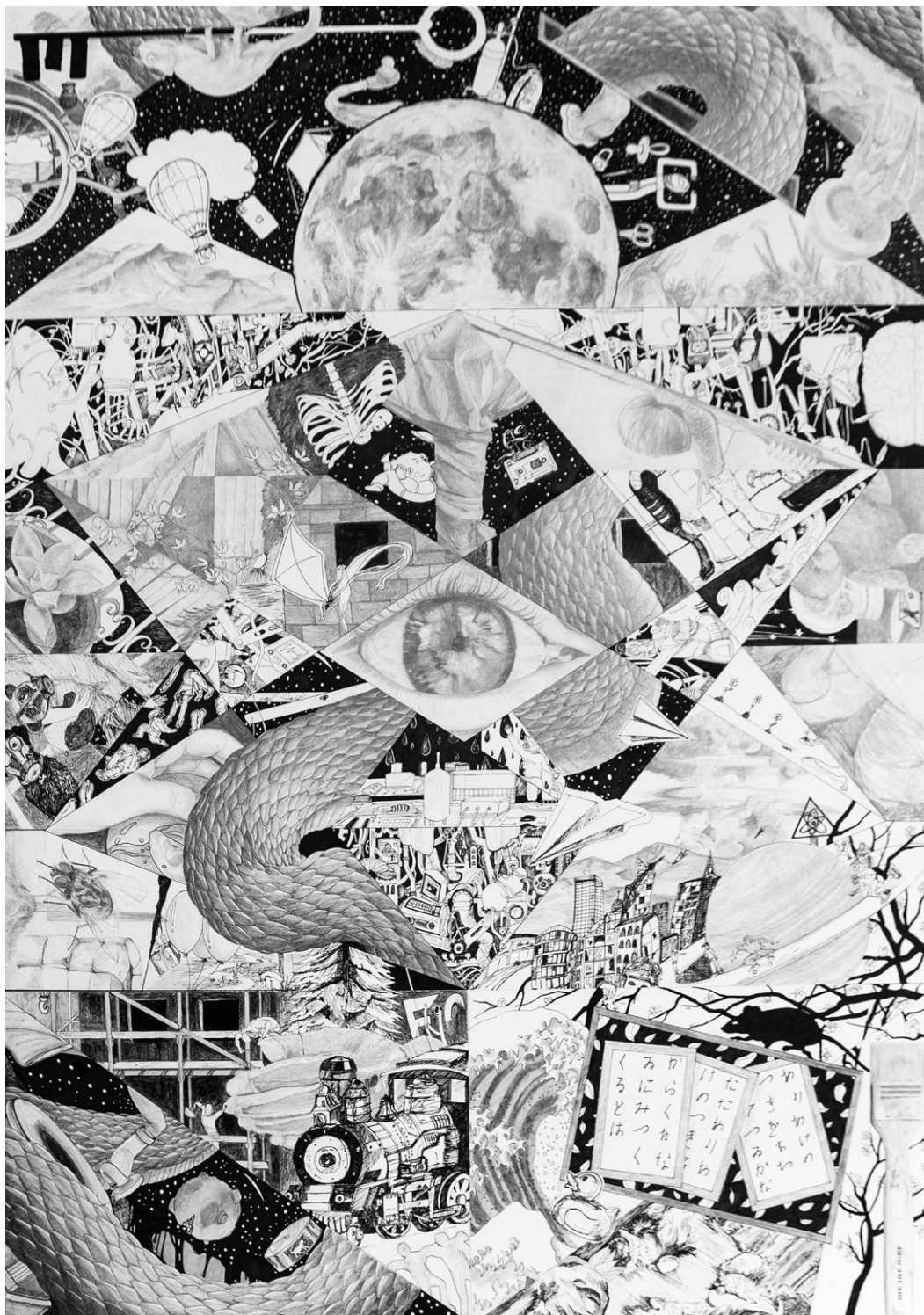
דובי הראל, **שלום אדוני המלך** (פשחח חברתי - בעקבות יאקוב יורדנט), 2015
61x40 ס"מ, צבעי שמן על תצריב קו

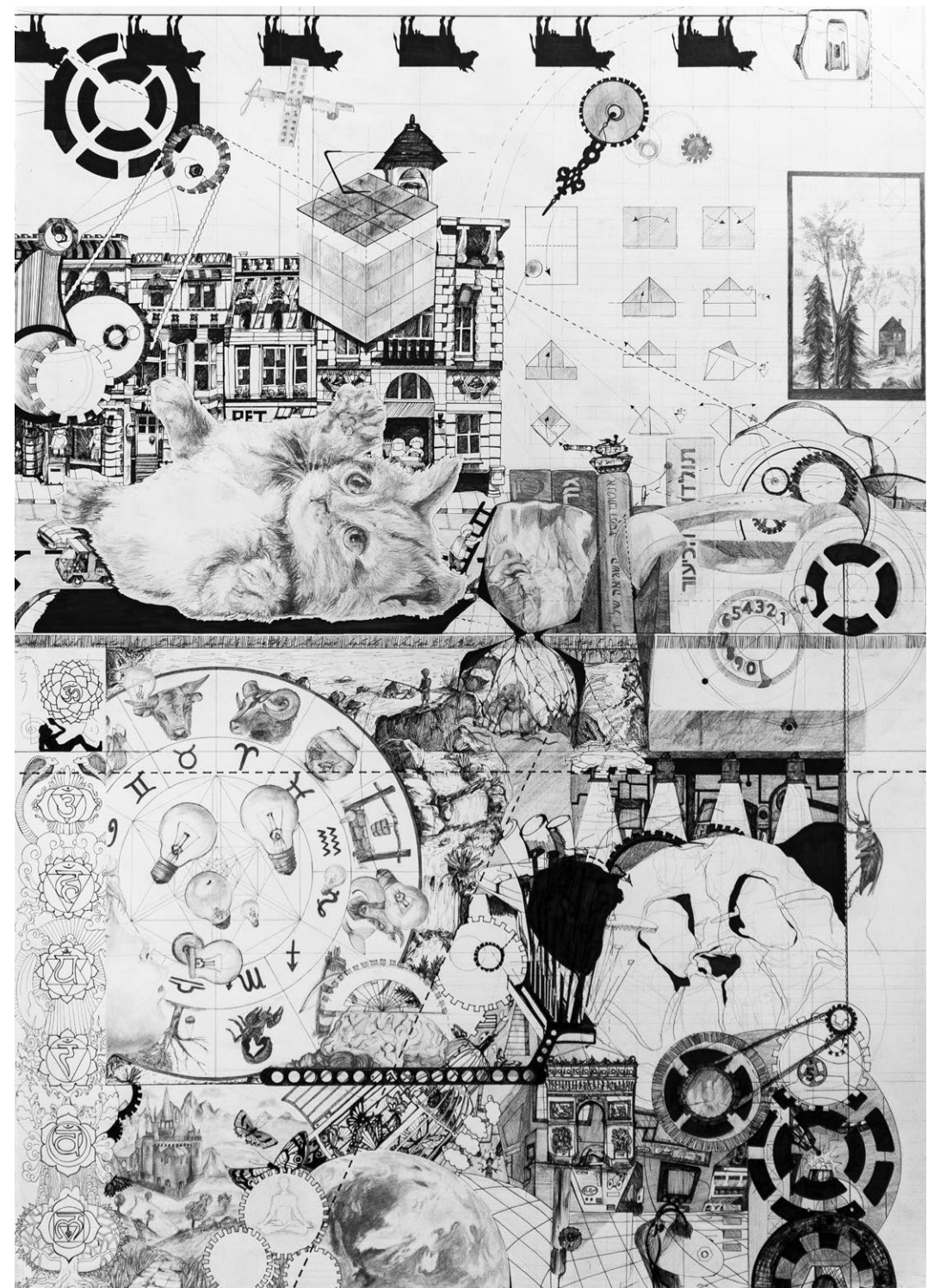
דובי הראל: "תמול שלשום".
כשפריד ואני תלינו את התערוכה "מסדרים את הכיסאות..." לפני כשנה, היה נראה לי שהתערוכה מדברת על כמה סוגים של סידור כיסאות, אבל גם על העיוורון של כולנו. כולנו ראינו את הכתובת על הקיר; את משבר הפליטים, את משבר האקלים, את המשבר הכלכלי-חברתי ואת מצב הכיבוש המתמשך בלי התקדמות לאיזשהו אופק או קצה של פתרון. ראינו אבל העדפנו להתעלם ולהמשיך בחיינו.

ובאשר לעיוורון הפוליטי - תמונה של פיקניק בטבע על רקע הפצצה נראתה לי כמשל טוב לאמרה שרציתי להמחיש: "מסדרים את הכיסאות על סיפון הטיטניק". גם סידור הכיסאות סביב שולחן הממשלה במשא ומתן הקואליציוני (שהיה עדיין בעיצומו!) התאים לדעתי לאותה כותרת אבל היום (2.4.2020), שבועיים ל"סגר החלקי" ולקראת סגר מלא, ימי המסיבות והפיקניקים הללו נראים כימים רחוקים של נורמליות עיוורת, אבל מאושרת. על הכותרת "תמול שלשום" - רוב סצנות הפנאי על רקע הפטרייה האטומית נלקחו מתולדות האמנות. סצנות קלסיות של שלשום. כיום, על רקע פצצת/מגיפת הקורונה, הסצנות הקלסיות נראות לי כתמונות מגן העדן האבוד... והתערוכה הרי הוצגה רק 'אתמול'...

◀
דובי הראל
סלפי בנוף מקומי, 2019
100×70 ס"מ, תצריב קו

אמיל ספארקל
ללא כותרת, 2020
100x70 ס"מ, עטים ועפרונות על נייר

אמיל ספארקל
ללא כותרת, 2020
100x70 ס"מ, עטים ועפרונות על נייר

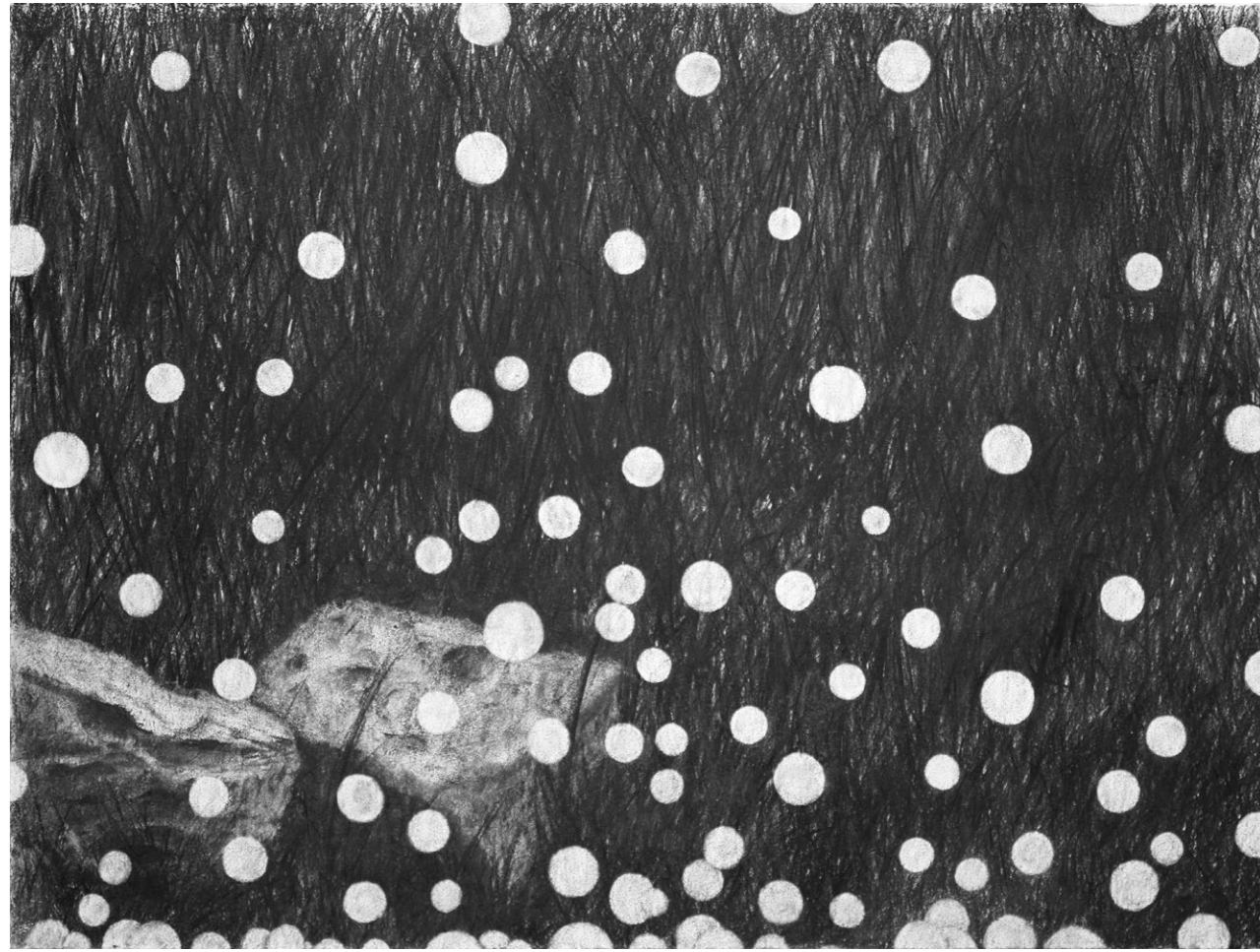
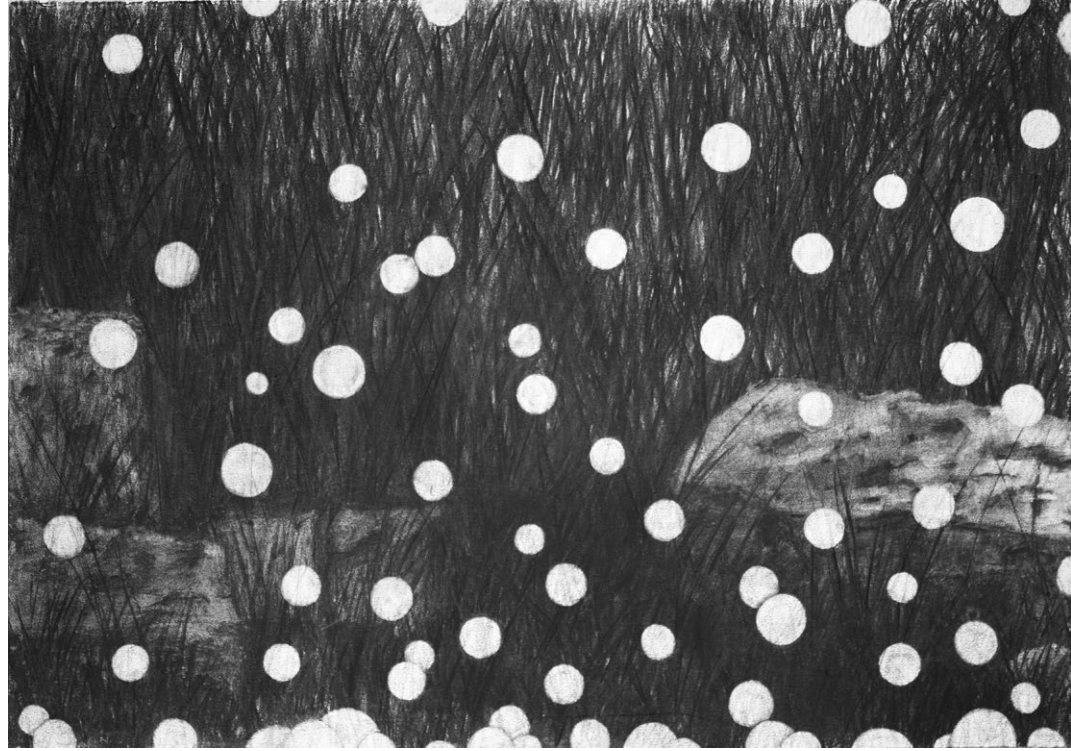
אסתר יוסובוב
עכו"ם

הרוחות באטמוספירה
של שבתאי סוערות
אלף ושמונה מאות
קילומטרים בשעה

אני תוהה
באיזו מהירות
נעה הרוח בין כוכבי
הצדק שלנו

◀
עדינה קיי
2020, Medurofoza
17x25 ס"מ, טכניקה מעורבת

אבירו לילו
חירבה, 2018
דיפטיכון: 90x120 ס"מ; 70x100 ס"מ, פחם על בד

חופית אלבז
ללא שם, 2016
20x15 ס"מ, אקריליק על בד

טלי וייס
אי־שקט

ענף העולם
עיפה גם הרוח
נחלים יבשו בדרך אל הים
מעלפת האדמה
בפנת גן ישנה צפור
חתול חולמני מחטט בפחים
הרחובות שתוקים
שקטים גם השמים
מכנסים הכוכבים
הירח מסתתר מאחורי ענן שחר
באזיר מבלעת דממה
אי־שקט בא והולך
לתוכה
פתע יבקע דבר מה
שער שהיה סגור
יפתח בעצמה
גונח ומילל
גם הקתול
הצפור תתעורר ותברח אל החשף
ואני אחריה.

עיינה שני
דובון הקורים, 2013
80x110 ס"מ, שמן על בד

ליטל שרוני
פרט מתוך מיצב "פאמתאון", 2020
טכניקה מעורבת

ליטל שרוני
פרט מתוך מיצב "פאמתאון", 2020
טכניקה מעורבת

רוברט בליי
שקטים באור הירח

שקטים באור הירח, איו ראשית ואיו קוץ.
לבד, ולא לבד. איש ואשה שוכבים
בשטח פתוח, תחת גלימת אנטילופה.
הם ישנים מתחת לעור חיה, מביטים למעלה
בכוכבים הקדומים, הצלולים. כמה שנים?
הגלימה שזרקו על עצמם מתקשה
במקום שנתם. בחוץ, הירח, המישורים
שקטים באור הירח, איו ראשית ואיו קוץ.

[תרגם מאנגלית: רפי וייכרט]

איריס מירסקי
***

ליד מחסני האיד
יש כמה חלומות
גנוזים.

מתעוררת

מתעוררת מנשימה כבדה,
בין תאי העור האפרים
שמתמזגים
לכדי אבק.

רוּתֵי הַלְבִּיץ כַּהֵן
יהודית 4, 2019
46x32 ס"מ, טכניקה מעורבת על נייר

רוּתֵי הַלְבִּיץ כַּהֵן
יהודית 2, 2019
42x30 ס"מ, טכניקה מעורבת על נייר

מעיין משה
איברים חשופים, 2019
80 ס"מ, מוטות עץ, מסמרים עור ומחטי תפירה

משמאל: פרט מתוך היצירה

מירב מסקין סמימי

***

צְעָדִים

תְּמִיד נִמְדָּדִים בְּשָׂדוֹת פְּתוּחִים

רָגַל יְמִיו קָדִימָה

פְּתִיחָה שֶׁל חֲמֶשֶׁה סְנֻטִימָטָר

רָגַל שְׂמָאל סוּגָרַת

בְּשָׂדוֹת פְּתוּחִים

הַקּוֹצִים הוֹפְכִים לַפְּרָחִים

וְרוּחַ הַיָּא נִשָּׂק

הַפְּתִיחָה גְדֹלָה עֲשָׂרָה, עֲשָׂרִים שְׁלוּשִׁים

סְגִירָה שֶׁל שְׂמָאל

הַמוֹדְעוֹת נִפְתַּחַת

וְאַנִּי בּוֹרַחַת

בְּדִירָה בְּרַחוּב הַמִּסְגֵּר

גְּלִיתִי אֶת הָעוֹלָם דְּרָה טְלוּיִזִית סִילוּרָה

בְּלִילוֹת,

בִּיּוֹ מוֹעֲדוֹנֵי חֲשָׁפוֹת לִירַח מְלֵא

הַבְּנֵתִי:

אִם הַצְּלִיחוּ לְהַפִּיל אֶת הַתְּאוּמִים

אֲנִי חִנְכָּת לְגֹדֵל

טל שמיר

פרידה

הַאֲהָבָה

נוֹצְרַת לְעֵת לִילָה

וּנְמוּגָה עִם טְפוֹת הַטֵּל

קֶרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ

מִשְׁתַּקְפוֹת בְּאַכְזָרִיּוֹת

בְּחִלוֹנֵי הַצָּר

וְהַכָּאב עוֹד פֹּה.

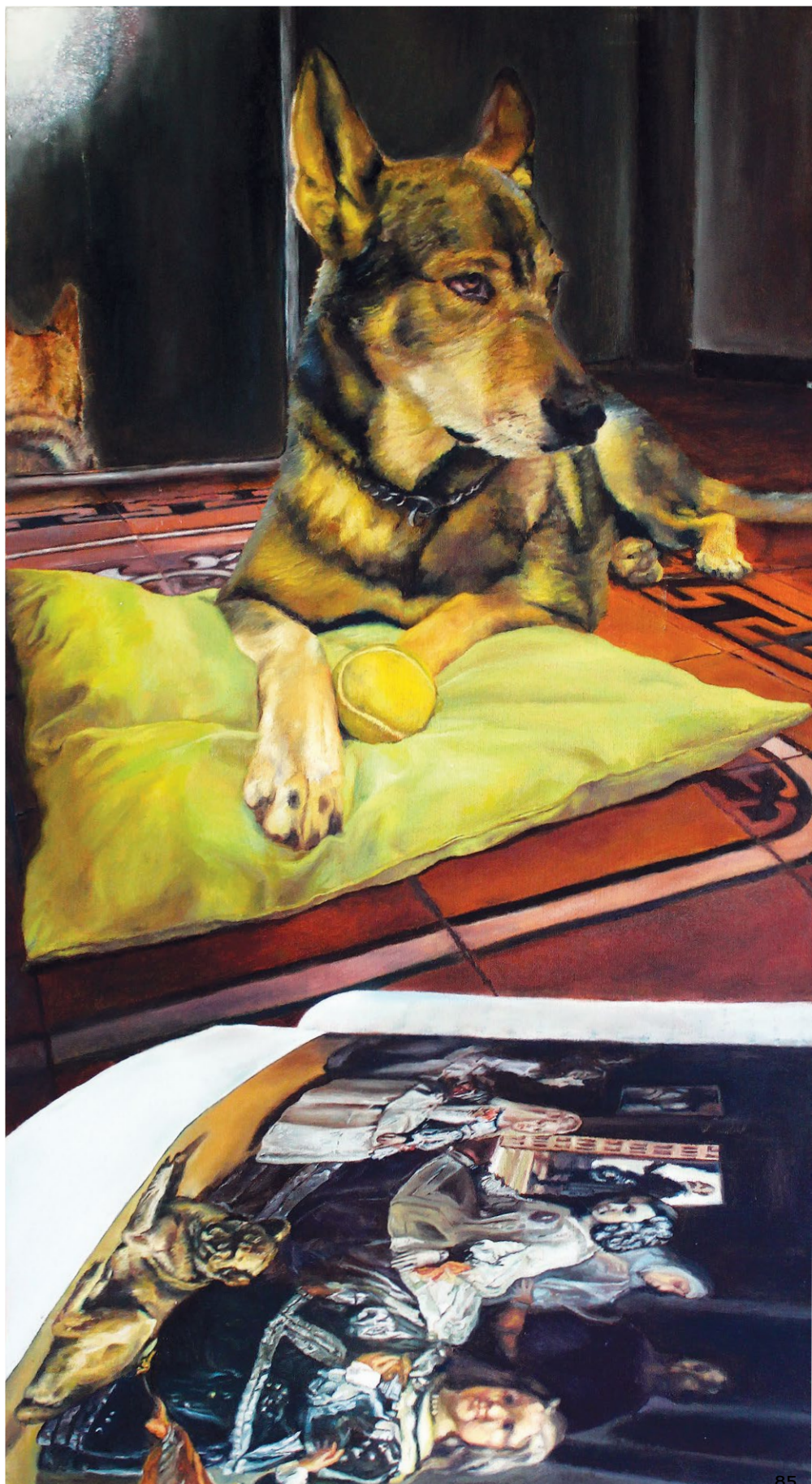
הוּא לֹא עֵבֵר.

רחל מנשה דור
נחל ימין 5.4.2019 (פתוך הסדרה 'נדי נחלים'), 2019
12x14x30 ס"מ, יציקה טרה קוטה

מתני שמואלוך
קפה שפירא זה כמו...

ספינת פיראטים שעולה בכל לילה על שרטון הנאות
וקהלת דגיה, שושנות הים המלטפות מתחת חיק סלעים חדים
מבחוץ מנועי היאכטות מפרפרים בבצע
ומבפנים תא הקפטן מתמלא במדוזות, שלדקירתן אתה מיחל
כל יום שלישי להקת לויתנים מתקבצת להרקיד גלי סוּנָר חוצי אוקיינוסים,
ובדיוק בשגלי ענקה בולעים קונטינרים של זמן
שוֹדָדוֹת ים מגיעות להדליק את המדורה הביו־גלקטית
ובבקר לא תדע דבר על מה שהסתתר בקצה הגלים של ונוס
לא תזכר ביצד הגעת עד קצה היקום ובחזרה, בכדי לנגס בפסת פיצה אחת.

שירן אגרונוב
איקרוס

גֵּד קָרָה
נִחְתָּה עַל הַמַּרְבֵּד הַקְּפוּא
פְּנִסִים דּוֹלְקִים
אִיקְרוֹס בְּשָׂמִים.

◀
דורון וולף
2017, **Gatekeeper**
155x50 ס"מ, שמן על בד

שי דותן
מלאכים

שְהַרִינוּ בְּאַנְקוֹת אֶהָבָה
וְתִלְשְׁנוּ מִכַּנְפֵיהֶם נֹצוֹת
וְטַבְלָנוּ בְּקִסְתֵי הַלִּילָה
וְקַעֲקַעְנוּ אֶת שְׁמוֹתֵיהֶם
שִׁיְהִיו לָנוּ לְטוֹטְפוֹת

דורון וולף
2018 , **Light breaks**
40x40 ס"מ, שמן על בד

איריס מירסקי
הדייג עושה את עבודתו

הדייג
מחכה
בסבלנות
רבה
לתפס
את
פעמית
לבו
האחרונה
של
היצור
שלא
יכול
לדבר.

רוני גונן שמחוני רוח (זכרונות מהעמיד)

רוח לא עוצרת.

שום דבר לא הכין אותם לרוח. כשהאינטרנט עדיין פעל ניסו לחפש בחדשות הישנות, אולי פספסו משהו, בגלל נטייתם להתנתק. חיטטו בכל הרשתות. מצאו רק תחזיות רגילות של קיץ, חם, חם יותר, חם מאוד, הכי חם, הקלה בעומס החום, שרב. שום רמז לרוח. כל סדק שנפער, רוח שורקת בו שריקות מזרות אימה. תוך יום אוויר הופך למרק של אבק, והם מבינים שצריך להגיף היטב כל תריס וחלון. מניחים סמרטוטים רטובים על ספי הדלתות והחלונות, מנסים למנוע מאבק נורא לחדור עם רוח, מגלים את כל החרכים הנסתרם. את רואה, הוא מסנון, מרטיב עוד סמרטוט ומניח על משקוף החלון שבמטבח, כל-כך הרבה כסף השקענו ובסוף – חרא עבודה.

היא מכסה את הפנים עד העיניים בצעיף לח ומתכוונת לצאת לג'יפ, להתניע אותו, לשבת קצת במזגן ולהטעין את הנייד שהתרוקן. ככל החשמל הראשי נקרע בלילה השלישי לרוח. הצליחה להתקשר לחברת חשמל. לא יודעים מתי יוכלו לתקן, אין מעבר להר, אמר קול חסר סבלנות בצד השני של הקו. השיחה התנתקה. כשניסתה שוב, ענה לה צליל טרטור מוזר. משעה לשעה מצבם נראה מסובך יותר ורע יותר. היא תופסת עד כמה הם לא בנויים לניתוק אמיתי, עד כמה הם לא מוכנים למצבי חירום. הכול תלוי בחשמל – החימום, הקירור, המחשב, הטלפון, משאבת המים. בעצם, מה היא יודעת על שרידה? עולם שלם של חפצים, מכוונות ואביזרים שמרכיבים את המושג 'בית' מאבד בבת אחת משמעות.

עם רוח כזאת, הוא אומר, כבר יכולנו לייצר חשמל משל עצמנו.

עצים מתכופפים ונשברים, שיחים נתלשים ועפים לכל עבר.

כל יציאה מדלת הבית מהווה סכנת נפשות.

תכף תעצור, הם חושבים. כמה זמן יכולה לנשוב רוח. את הכלבים המייללים באימה הכניסו. ציפור אמיצה מגיחה מהסבך ומתרסקת על אחד החלונות מעוצמת המשב. פרפרים נעלמו לגמרי. וגם עיזים ופרות שברגיל מסתובבות חופשי על ההר אינן עוד. אֵתן נעלמה הרועה הבדואית והחלב הטרי והלבנה המעולה. חזירים לא מגיעים לתחח את האדמה תחת האלונים. איפה הם מסתתרים, היא שואלת, מתגעגעת לשגרת רחשי הלילה. סגורים בבית האטום, מהדהדים את עצמם מהקירות. ייאוש שקט מתגנב ללב. לא יכולה לישון. שריקות הרוח מטריפות. התריסים מוטחים אל המסילות, חריקות ענפים נקרעים מהעצים, כיסאות פלסטיק בחצר נחבטים בקירות ומתגלגלים חזרה. הכול דופק ושורק וניתך וזועק.

פורצת שרפה על ההר שממול. רואים אותה דרך מסך האבק, הבזקים של אדום וכתום. מריחים את גלי העשן שנשכפים לכיוונם עם משבי הרוח המשתוללת.

מארגנת משקפי מגן, ממשקפי שמש וגופייה ישנה. את הבד היא מותחת ותופרת סביב מסגרת המשקפיים ויוצרת מין כובע גרב מעוצב. הפריט הראשון באופנת סוף-העולם, היא מגנכת.

משב של קוצים. האוויר מתמלא בקוצים קטנטנים. יצאה לרגע, והקוצים חודרים לכף ידה בבת אחת בדקירות קטנות וכואבות. משפשפת, מנסה להוריד שכבת עור יחד עם הקוצים. הכלבים מייללים בשקט מול הדלת ומסרבים לצאת.

המזווה מתרוקן במהירות. צריך לחשב את האוכל הוא אומר, עורך ספירת מלאי ומקצה להם מזון יומי, שיספיק לשבוע נוסף. היא נזכרת במזווה עמוס אחר. שלא יחסר, הייתה אמא שלה אומרת וקונה, ממלאה חסכים של ביטחון ואהבה בעוד קופסת טונה, שעד שיגיעו לאכול אותה יפוג תוקפה. שלא יחסר. ואילו היא מתנגדת לכל קנייה מיותרת, מחפשת דיוק. התווכחו. כמה אוכל צריך להיות בבית? היא לא אמא שלה. והוא לא יכול לשאת חוסר. לא יכול שלא יהיה כל מה שאולי יצטרך. ואם ירצה עוד? ועוד? ועכשיו? מתעקשת. מדודה בקניות. שונאת משקל עודף. תמיד יש אוכל בבית, היא אומרת, גם כשאין.

כשעברו לבית על ההר, במרחק שעה נסיעה בדרך-לא-דרך מהכפר הקרוב, ויתרה למזווה. ועכשיו ביום העשירי לרוח, לא נותר אף פרי או ירק טרי, בסלסילת תפוחי האדמה והבצל שוכבים גרגרי אדמה וישן שום צמוקה, במגירה של היבשים יש חצי שקית עדשים. נרות אחרונים באריזת נרות גדולה במיוחד שרכשה לפני שנה. אמרתי לך? שמעה אותו רוטן, כמה פעמים אמרתי לך? צודק, חשבה, בתוכה מדגדגת אהבת הקצוות, תחושת החיות והגירוי שבמתח, העקצוץ בשיפולי הבטן. אמרתי לך? אמרתי לך? כמה פעמים אמרתי לך? אהבה מזג אוויר קיצוני. כשהייתה קטנה, וגשם לא הפסיק לרדת במשך יום שלם, הופך את האור לאפור שבולע את כל הצבעים, הייתה לוחשת לו, לגשם, אל תפסיק, ארבעים יום אל תפסיק, נראה מה יקרה. כשגרו במדבר אהבה סופות חול שהעלימו לכמה שעות את העולם תחת שמיכה סמיכה, השקט המשתרר, חוסר הוודאות, תחושת הסוף שמביאות אל ספה. שום דבר לא דומה לרוח זו. 'היזהרי במה שאת מתפללת אליו'. רצית מזג אוויר קיצוני? הנה. האם סוף העולם? השינוי הגדול מתחולל והם נקלעו לתוכו?

לפני כמה שנים עברו לבית הזה. חיפשו בית לפרישה. מצאו אחד, מפורק, עמוק בחורש, נסתר בקפל של הר, מעיין נובע חמישים מטר ממנו, דרך ג'פים סלעית מובילה אליו.

הכי מבודד שאפשר, בארץ הקטנה. הרי אי אפשר ללכת כאן לאיבוד, אמרה לו כשקנה מפות שטח מפורטות. תלך, תלך, תחשוב שהלכת לאיבוד - ואופס - תיתקל בכביש. בלילות כשרק אורות רחוקים קטנטנים מנצנצים אליהם, השמיים נדמים קרובים-קרובים ובאין ירח הכוכבים ממש בטווח נגיעה. לשמיים יד נושית / כוכבים משם נוריד / נמאלא את הכיסים / מאאתאנות לילדים, בת ארבע שרה בקולי קולות על הנדנדה, מניפה בכל הכוח את הרגליים קדימה ואחורה, מנסה להתנדנד גבוה-גבוה, בגילוי לא שגרתי של אומץ. ביקשה שיתלה נדנדה על חבלים, כזו שתוכל לשאת את גופה ההולך וכבד.

אין חוץ, אין נוף, אין שמיים, אור היום נבלע באבק.

סגורים בבית, הם מקריאים ספרים בקול רם. הוא לה, ספר שירים אהוב. היא לו, את 'ההיסטוריה האבודה של היקום'. עם רדת הערב, לאור נר, מספרים את חייהם. מותר להמציא, היא אומרת, שלא יתחמק בתואנת קוצר זיכרון. עדים יחידים זו לחיי זה, זה לזו, מערב לערב הידיעה מעמיקה ונחרטת. נעלמות הטרוניות ההדדיות. נשכחות רוגזות קטנות, התחשבנויות. משהו חדש ממלא את החלל שביניהם, משהו חמים, עמוק, רך ומפתיע.

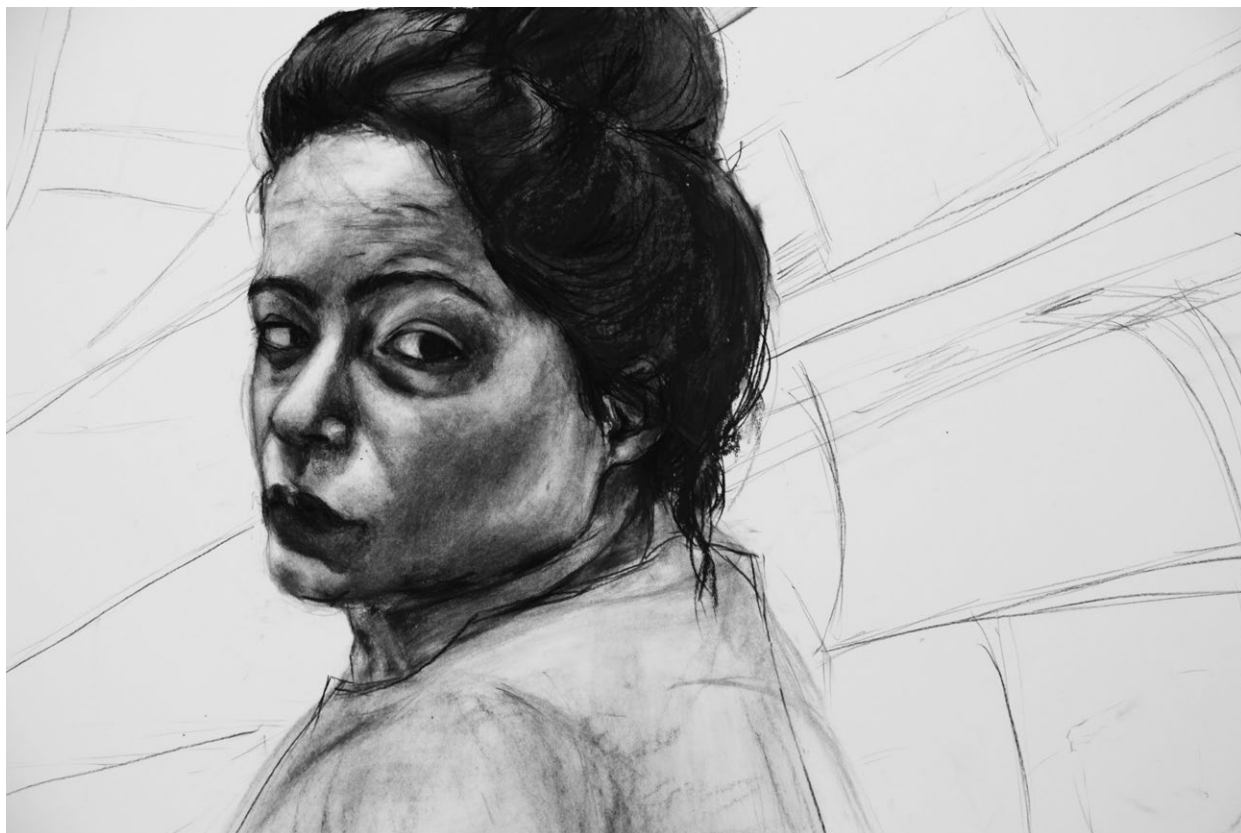
מים. הולך למעיין. קושר חבל לדלת ויוצא. בקושי מוצא את המעיין. פני הקרקע משתנים ללא הֶבֶר ומהר. נחכה עוד יום, מבקשת. אולי תיעצר. אולי... מה? לא יודעת. את הג'יפ אי אפשר להזיז. הוא שקוע באבק, שחדר מתחת למכסה המנוע ועשה שם שְמוֹת. וגם אם יתניע, אין דרך, דרך נעלמה תחת עצים וסלעים.

אם נישאָר כאן, הוא אומר, ניקבֵר. ואם נלך? נלך, אולי נגיע. לאן? לא יודע. נלך, נרד מההר, נמצא אנשים, נתחיל מחדש. מארגן את החבל שייקשרו בו אחד אל השני במותניים, וגם את הכלבים הממאנים. ציוד מועט ומים ייקחו על הגב.

הם יוצאים לרוח. ביחד. לא מביטים לאחור.

קשורים, הם יוצאים לרוח. יד ביד חסרי כול ולהם כל שזקוקים לו.

טל מזור
ללא שם, פריים מתוך סרט אנימציה קצר, 2019
70×100 ס"מ, פחם על נייר

טל מזור
ללא שם, פריים מתוך סרט אנימציה קצר, 2019
70×100 ס"מ, פחם על נייר

ורדה גינוסר לנזרותה

כשהחל המטוס להנמיך, נמלא החלון בתכלת בוהקת ומסנוורת. למטה התפתל חוף מחורץ ומסולע בגושי לבה שחורה שקפאה בים לפני שנים, שפתיים לוהטות שעלו מן התהומות נשקו לחוף והתאבנו בעודן בווערות, כנשיקת מוות. אבל הכול מסביב נראה רגוע, גלי הים סלסלו קצף לבן בקצותיהם, חי וגועש, מכושף ביופי.

למרבה פליאתי, שמם של האיים הקנריים שבאוקיינוס האטלנטי לא היה קשור כלל לבעלי כנף כלשהם. בעלון הקטן שבכיס המושב היה צילום של הסמל המייצג את שבעת איי האוטונומיה שנולדה מהרי געש תת-ימיים. שני כלבים (*canis* בלטינית) חומים זקופים משני קצותיו של הסמל, בקולר הכחול שלצווארם נוצצות פנינים. אם כך, 'קנרייה אינטולה' אינו אלא אי הכלבים. צילומים מרהיבים של המדבר וצילומי אוויר של שיירות גמלים, רצועות חוף ארוכות שזרות תכלת ירקרקת, סלעי לבה שחורה וחול צהבהב, הבטיחו יופי והנאה. היינו חבורה קטנה של עשרה אנשים ממקומות שונים בעולם שיצאה בבוקרו של אותו היום מדורטמונד. קודם לכן התארכה החבורה במשך שלושה ימים בחווה של זוג הפסיכולוגים, אירמגרד וקרל. תרגלנו יוגה ומדיטציה, נשמנו ונצרנו בתוכנו חלומות לא פתורים.

לועו השחור של ההר הפעור כנגד השמיים נראה כצעקה שנקטעה. האנשים כאן, מסתירים פצע, בדיוק כזה.

בקצה מסלול הנחיתה ניצב הבניין הגדול של קבלת הנוסעים, מבהיק בלובנו על רקע אדמת הלבה השחורה-חומה, כמו כנף גדולה של ציפור.

אדמק, גבר גרמני צעיר, מוזיקאי ופסיכולוג גם הוא, ישב לידי במשך הטיסה. כעת לקראת הירידה נע בדריכות במושב. שעריו החלק רך ומלא, נוגע קלות בידי כשהוא רוכן אל עבר תיק היד שמתחת למושב. פניו הכחושות חיוורות. כבר שנים הוא מעבד את זיכרונות ילדותו הצורבים. בימים שהיינו בחווה, סיפר לי על אביו. "אבל הוא היה רק וטרינר", חזר והסביר לי, ועיניו החומות שוקעות אל אפלה פנימית.

הימים הראשונים במרכז התרבות 'אטורה' שבאי היו מיועדים להכנות שהתנהלו בריכוז ובנחת רוח. באולמות המרווחים שפערו חלונות נדהמים אל עבר האוקיינוס תרגלנו שוב ושוב תרגילי נשימה והרפיה. בערבים התמשכו שיחות מונחות אל תוך הלילה. מילים מקוטעות שרטטו את מפות הכאב, שמסתבר, דומה בכל השפות. היו כאלה שרק בכו.

לקראת היום השביעי, כשעדיין התנקזו נקודות מתח קטנות בפני האנשים ככדורי כספית קטנים, מתפרקים ומתחברים, התבקשנו לצום ביום שקדם ליציאה אל המדבר הגעשי. אירמגרד וקרל התהלכו בנועם ונסכו בכלם ביטחון. בתום ההתכנסות ביקשו שניקה אתנו למסע חפץ כלשהו, שמשך את תשומת לבנו.

בדמדומים, ירדתי אל החוף הזרוע אבנים זעירות שחורות. אדוות גלים קטנים נשפו ברכות את תנועתם אל החול. לאחר שוטטות קצרה נפל מבטי על כפיס עץ קטן מסוקס שהזדקר מבין אבני החפץ הכהה. תחבתי אותו עמוק בכיסי. בלילה ישנו בדממה, אבל המילים היו ערות, מרחפות בחלל לעצמן.

עם שחר עלינו לאוטובוס ישן, שצבעו המתכתי דהה זה מכבר. "מצפה לנו יום חם מאוד במדבר הזה", אמר קרל. לאחר נסיעה של כשעה בין בתים קטנים בוהקים בלובנם ובין גומות שחורות גדולות ועמוקות שבתוכן נטעו גפנים, שָׁנְקוּ אל שורשיהן את לשד האדמה הגעשית, ענפיהן שלוחים למעלה אל פי הבור כמבקשות לטפס ולצאת. רצועת החוף הלכה ונעלמה, הבתים הקטנים נמוגו.

בחריקת גלגלים עצר האוטובוס למרגלות הר הגעש. ירדנו בשקט, שולחים מבט זה אל זה, לאשר שהכול יהיה בסדר. טיפסנו במעלה כתף ההר. למעלה במישור העליון התכנסנו במעגל סביב קרל שהסביר באנגלית במבטא גרמני, ובנעימות:

לפניכם הלוע הגדול. קוטרו קרוב לשני קילומטרים. המדרון המסולע קשה מאוד, עליכם לרדת לבד, איש בדרכו. לפני השקיעה ניפגש לסיום המסע למטה במכתש. קחו אתכם את החפץ שבחרתם. הדרך, והזמן שתעשו בה, יענו לשאלותיכם.

אישה אחת פנתה אליי וביקשה שאשמור בתיקי את משקפיה, וארנק מסמכים. תוך דקות ספורות נעלמו כולם מן העין. בחרתי לפנות ימינה, ופתחתי בצעידיה מהירה, במרץ רב, ובשמחה, בין סלעים ואבנים חדות. שיחים קוצניים נאחזו במכנסיי.

לא עבר זמן רב ורגלי החליקה על סלע משופע, התיק הגדול נשמט מכתפי, תכולתו התפזרה למטה. נשימתי נעצרה. צריך לחשב כל תנועה שלא יחליקו החפצים נמוך יותר. סימנתי במבט את הדברים שהתפזרו, מחשבת מה צריך לאסוף ראשון. הרמתי את תיק המסמכים שניתן לי, את ארנק הכסף והדרכון שלי. השאר היה מיותר.

נרגשת שהצלחתי לאסוף את החפצים חזרתי לצעוד. לפניי היו עוד קילומטרים אחדים לפני המקום שממנו צריך היה לרדת למטה. רוח קלילה נשבה, וסביבי החלו להישמע קריאות חוזרות ונשנות של ציפור כלשהי. ככל שהתאמצתי לחדד את מבטי לעבר השיחים, לא הצלחתי לראות את הציפור. דמיינתי את צורתה וצבעיה, קולותיה שליווני הפיחו בי שמחה מוזרה.

מיקומה של השמש ברקיע הבטיח שעוד זמן רב לרשותי. כיוון שצעדתי במהירות, חשבתי, שאגיע לפני כולם. קולות הציפור הנסתרת המשיכו לנסר בחלל, דמיינתי את עיניה נפקחות ונעצמות. כפיס העץ שבכיסי הזכיר לי שעליי עוד ליישב כמה דברים שהטרידו את מחשבותיי.

גלשתי במדרון הסלעי, כתמים של חום ושחור רקעו את המרחב שלפניי כחיה ענקית במנוחה. הקולות החדגוניים של הציפור נשמעו שוב ושוב. התיישבתי בין שיחים קטנים, שעלוותם כסופה ירוקה, וריחם עז ומריר. הוצאתי את כפיס העץ מכיסי, מהרהרת מה משך אותי לבחור בו מבין החפצים והאשפה שהיו בחוץ. כעת, באור השמש הגבוהה מילאו צללים את הסדקים בעץ, ומתוכו התבלטו קווי מתאר כדמות אדם בזרועות פשוטות לצדדים. נקודת אור התמקמה בחלקה השמאלי. משיח שלידי קטפתי ענף קטן ודק והקפתי בו את קצהו של כפיס העץ. שאלה טורדנית שליוותה אותי כל הדרך חזרה וצפה, אז מה ביקש קוהלת לומר במשפט: "גם את העולם נתן בלבם"...

הזמן שהה בתוך עומק לא ידוע. המשכתי לשבת, משערת שהאחרים עדיין לא השלימו את מסלולם. בדחף פתאומי הסרתי מאצבעי טבעת כסף קטנה והשלכתי בתנועה חדה הרחק למטה.

זה היה יום קיץ חם בתל-אביב, אבא לקח את ידה היפה של אמי ושלף ממנה את טבעת הנישואין, בכעס ובנשימה כבדה, שיכולתי לחוש בה כעת עולה גם מחזי. מה גרם לו לעשות זאת... ילדה קטנה אינה מבינה דברים כאלה בשעת התרחשותם.

כנראה עבר כך זמן רב שם בין הסלעים. רוח קרירה הגיעה, ונדרכתי מבוהלת, צריך להגיע בזמן לנקודת המפגש. מיהרתי לרדת, אבנים מתדרדרות תחתיי, מבטי המרותק אל האופק מבקש לעצור את תנועת השמש. אסור לאחור...

כשהגעתי למטה, נגעו קרני השמש בשפת המצוק בנישקת אש. מרחוק, באפלולית, הבחנתי במעגל היושבים מכונסים בדממה... כולם כבר שם! זו לא אני הראשונה להגיע.

מן העבר השני הגיע קולו של קרל: "נהדר! הגעת בדיוק בזמן", והתחיל להדליק אש מתחת לעצים שערמו האחרים. כשהחלה האש לנגוס בענפים מטילה צללים כהים, נמשך מבטי באחת אל קצה המשטח.

חיה גדולה עמדה שם קשורה לאבן גדולה, מתוכה בקעו נחירות עמוקות, גניחות צרודות שורטות את החושך. התקרבותי. עיני החמור היו קרועות לרווחה, גופו גרום כשלד חי. ניגשתי לתת לו פרוסת לחם. בקול שקט פנה אליי קרל: "לא להאכיל אותן, הם מובאים לכאן, החמורים הזקנים והחולים, אל מותם. זה מנהג המקום. חיות אחרות מצפות לברם".

דמעות כיסו את כל הנוף שהתכהה. האש עלתה ונגסה בתאוה במדורה. "כולם כבר השליכו למדורה את החפץ שבחרו להיפטר ממנו, תורך כעת".

שלפתי את כפיס העץ מכיסי והנחתיו בזהירות בשולי המדורה.

הנה לך, אמרתי לאש, ציפור שיר שהפכה לחמור.

◀
אלה דורפמן אזולאי
ללא כותרת, 2019
52.5×36 ס"מ, טכניקה מעורבת

פעם, כאשר החלפתי חולצה, ראיתי את עצמי בראי ופתאום קלטתי דמיון מפתיע לאבי. למעשה, אין דמיון כזה. נזכרתי: חדר השינה של הוריי ואני ילד קטן מביט באבא שמחליף את החולצה. ריחמתי עליו אז. הוא כבר לא יכול להיות יפה ומפורסם, הוא כבר מעוצב, תם ונשלם, הוא כבר אינו יכול להיות מישהו אחר, פרט למי שיש. כך חשבתי, ריחמתי עליו והייתי גאה בשתיקה בעליונותי. ועכשיו, זיהיתי את אבי בתוך תוכי. זה לא היה דמיון חוץ, לא, משהו אחר, הייתי אומר דמיון מיני: כאילו הרגשתי את זרעו של אבי במהותי. וכאילו מישהו אמר לי: אתה מעוצב, תם ונשלם. לא כלום מעבר לכך. לך להוליד בן. לא אהיה יפה ומפורסם. לא אגיע מעיירה קטנה לבירה. לא אהיה מפקד ולא שר, לא מדען, לא רץ למרחקים ולא הרפתקן...

[תרגם מרוסית: אלכס פולישוק]

לעולם לא אהיה גבוה. ויפה. ורזה. ובצעירותי לא אגור בפריז. לא אדבר בעזרת מתורגמן. קרוב לוודאי שלא אהיה מנצח ראשי בתזמורת של רדיו או טלוויזיה. ולא אצלם סרט. לא אקבל פרס בקאן. הזמן אוזל... לא אספיק. לעולם לא אהיה אישה. מעניין, מה הן מרגישות? אוכל להגיש לעצמי שוקולד במיטה. אך בשביל זה צריך לקום, להתלבש, להכין. ואז להתפשט, להיכנס למיטה ולשתות. לא כל אחד ילך על זה... לא אקפוץ למרחק שבעה מטרים... פשוט לא אתמודד בקפיצה לרוחק. אפילו אם אוכל, זה לא אומר כלום. מכיוון שלא אתנתק מהקרקע: עניינים... דאגות... ובאחזה זו שבטיילת לעולם לא אופיע שוב. אני עדיין יכול להופיע לידה. מולה. אבל בתוכה!?

ועבור ציוריי לא ישלמו כסף רב. אין יותר זמן! וקריאותי לא יביאו להצלחה מרעישה בקרקס והקהל לא יפרוץ בבכי. ולא יצהל סוס לרגליי... רק לפניי. ולא תגיד ילדה: "אני אוהבת אותך". ואמא לא תשאל: "מה אכלת היום, מיין קינד?" אולם עתה... אומר לבני: "ילד, עברתי הכול. לא הפכתי לזה ולא הייתי לההוא. אוריש לך את ניסיוני".

[תרגם מרוסית: אלכס פולישוק]

◀
מריאנה אמסילי
חותם הזיכרון, 2019
60×45 ס"מ, צילום דיגיטלי

אמיל ספארקל הסיפור שלנו

הדלת לבית נפתחת. את מחכה לראות מי נמצא בצד השני. את מנחשת שמדובר באדם שאת מכירה וכשהדלת נפתחת במלואה, את רואה אדם שחיכה לך וכשהגיע הזמן הוא ניצב מול דלתך. הוא - אני, אמיל שלך.

אולי כמה דברים השתנו בנו, ואולי גם קצת שכחנו איך כל אחד נראה, אך דבר אחד בטוח. העיניים שלך נשארו כפי שהן, עם האמת בתוכן. והעיניים שלי נשארו תכולות שקופות. אנחנו מביטים אחד בשנייה וחיוך עולה על פנינו, חיוך צנוע משותף - מלא געגוע. "בואי איתי", אני אומר לך ולפני שאת מספיקה לענות, אני תופס בידך ואנחנו מתחילים לרוץ. את רוצה לעצור אותי, כי את לא יודעת מה הולך לקרות. את מהססת אך משהו בך מבקש להמשיך ולברוח איתי, כי את יודעת שהבחור הזה, שגבו מופנה אלייך, לעולם לא יפגע בך וכוונותיו טובות ומחממות.

אנחנו מגיעים לקצה הרחוב ולהפתעתך ניצב מולנו שער כסוף כ-20 מטר גובה והוא מאיר על הכול, מלבין את הרחוב ומכניס אותנו ללובנו.

בהתחלה זה מרגיש כמו סנוור והעיניים שלך מתכווצות ומסתתרות מאחורי גבי. רגע נוסף והלובן משנה את צבעו לירוקים וכחולים והנה אנחנו ניצבים שנינו על סלע שטוח באמצע שדה ירוק מנצנץ.

מזה לראשונה את מגלה שאת יחפה, חום הסלע מחמם את כפות רגלייך וזה נעים. את מרכינה ראש ומציצה לציפורני הרגליים שלך ומגלה שהן קטנו. את מסתכלת על ידייך וגופך ובעצם - את כולך קטנה.

"אנחנו ילדים עכשיו", פונה אלייך ילד קטן עם שער זהוב מנצנץ בשמש ואת יודעת שהוא אני, אפילו שאת לא מכירה אותו.

לפתע הוא מתחיל לרוץ וגופו הקטן מתרחק ממך בזריזות, כמה רגעים והוא נופל ונעלם לנגד עינייך. את רצה לכיוונו, מעט מבוהלת ואז את מגלה שכל מה שהוא רצה זה להתגלגל במורד הגבעה וזה נראה ממש כיף!

בלי לחשוב את נופלת על הדשא ומתחילה להתגלגל.

צחקוק עליז בוקע מפיה ואת שמחה מתמיד.

הגלגול נגמר כמו כל גלגול בהתנגשות, ומבלי לשים לב את מתנגשת בגבי ומעיפה אותי על הבטן. שנינו צוחקים, כי זה מצחיק בטח ובטח אם הראש שלך עוד קצת מסוחרר.

אני הילד קם ראשון ומושיט לך את ידי. את אוחזת בה ולמרבית הפלא היא מרגישה כמו היד שלי שאת מכירה, קטנה וחמימה.

”זה המקום שאמיל הגדול המציא בעבורו, מקום שיוכל ללכת אליו ולשכוח מדברים רעים. זה המקום שלו ושלי, ועכשיו זה יכול להיות גם המקום שלך.”

את מביטה מסביב ועינייך נפערות מהיופי. את רואה את הטבע בשיא הדרו! מול מורד הגבעה ישנו מישור רדוד של עשב צהבהב המוביל לפתח יער עם עצים עצומים בגובהם וצמרותיהם לובשות שלל צבעים: זלזלים אדומים סגולים, צהובים וורודים, חלקם עוד קטנים וירוקים.

את מסבה את מבטך שמאלה ורואה מעבר לפתח היער נוף מרוחק של כמה גבעות וביניהן מתפתל לו נחל מלא חיים. את מביטה לימין ומגלה שביל עפר משתחל בין סלעים ומוליך את המבט לנוף הררי אדמדם עם נגיעות של שיחים ירוקים.

”היום אנחנו נכנסים לתוך היער. המקום שלעולם לא משתנה כאן”, אני אומר לך ואת מחזירה לי מבט שואל.

”לעולם לא משתנה?” את מציצת בשקט.

”כן”, אני אומר לך בביטחון ילדי ועונה, ”אמיל הגדול ממציא הרבה מקומות שייתנו לו ביטחון להמשיך לחיות בטוב, ואלו המקומות שאת רואה עכשיו, אבל אלו מקומות שמשתנים לפי הדמיון שלו. רק את היער הוא לא משנה, כי זה הבית האמיתי שלו שנמצא אצלו בלב. עכשיו כשהוא נותן לך להיכנס לכאן, זה אומר שגם את יכולה לשנות את המקומות האלו לפי הדמיון שלך.”

את שותקת ואני הילד מתחיל ללכת לכיוון פתח היער. את שוב מהססת, אולי מחשבות מתחילות לצוץ ומעט להפריע, ואולי כבר שקעת בשינה עמוקה. כך או כך את תמיד יכולה לשוב לטיול שלנו יחד, אמיל הילד תמיד יחכה לך.

את מתעשתת ומחליטה להתלוות אליי אל היער, כי זה נראה כמו יער שמעולם עוד לא היית בו ואת מאוד רוצה לראות אותו. עמוק בפנים את יודעת שאת נכנסת לחדריו הנסתרים של אמיל וזה מעט משמח אותך.

אנחנו מגיעים לפתח היער ומולנו גזע עץ נפול שעלינו לטפס עליו. את נזכרת שאם לא היית ילדה עכשיו, היית יכולה לקפוץ מעל לגזע, אמנם את קטנטנה וזה דורש ממך ממש להשתמש בידים וברגליים ולטפס. אמיל מטפס ראשון ואפשר לראות שהוא כבר מיומן.

את לא מחקה את צעדיך, כי את רוצה לבד להצליח ולא להיעזר באף אחד. את מצליחה בקלות לעבור את המכשול.

רגלייך נוחות לקרקע מבריקה וכשמבטך מופנה קדימה את מגלה נפלאות. רגלייך דורכות על שביל קריסטלים שקופים עם מעט לובן חלבוני בצבעם. השביל ממשיך אל תוך היער והוא צר ברוחבו, בצדדיו ישנם שיחים וסבכים עם מאות סוגים של פרחים וריחים בחלקו מתקתק ובחלקו צונן. בין הסבכים עומדים להם העצים הענקיים שזלזליהם מדי פעם נושרים ממשב רוח עדין והם משמיעים את קולם המרשרש באוזנייך.

את מוקסמת מהיופי הרבוגני שאת נמצאת בו ומזדרזת לצמצם פערים עם אמיל הילד. את מגלה שבכל צעד שלך על אבן קריסטל בוקע אור רך בצבע תכלת ומקיף את כף רגלך הדורכת. את יודעת שמדובר באור עם יכולות ריפוי, הוא מקרין לכל גופך ואת מתמלאת רוגע ונועם.

”הגענו”, אני אומר וקד לך בתנועת יד המזמינה לבוא.

את עוברת אותי וגשם של נצנצים שוטף את האוויר. את מתהלכת בו ומגיעה למישור עשבי מוקף עצים במעגל. במרכז העשב ישנה בריכה קטנה ונחל זורם אליה, יוצר מפלון קטן בין נקיקי מלח ורדרדים. את מתקרבת לבריכה ומגלה שהיא מלאה ביצורים חיים דומים בצורתם לדגים, אך הם אינם אלו.

גשם הנצנצים מתלווה לצעדייך ושוטף את ראשך, כל ניצוץ נעלם בנגיעה ומשאיר עלייך נקודה של דגדוג, עד מהרה כל ראשך מדגדג וסופג לתוכו את גשם הנצנצים.

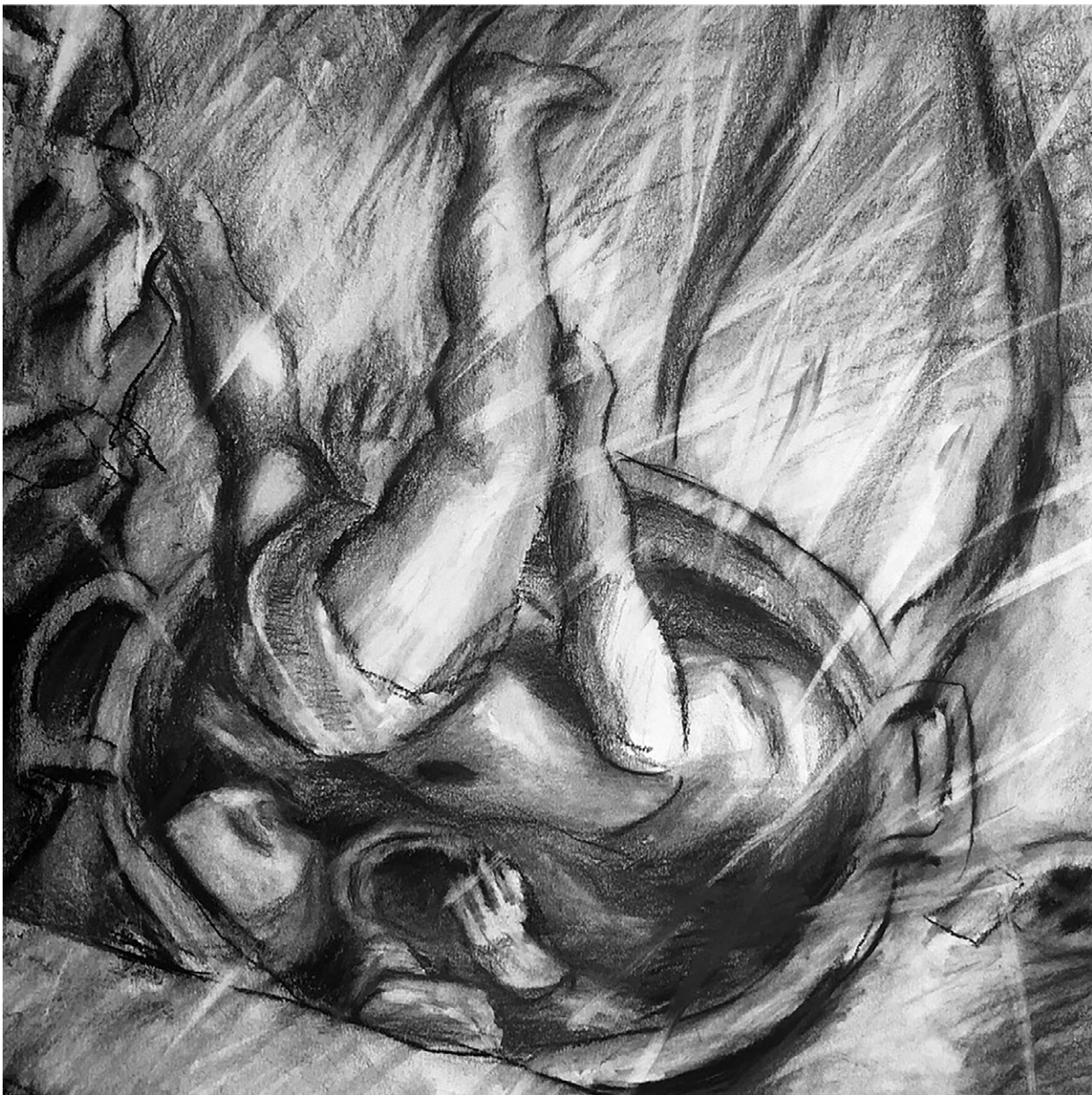
את מחפשת אותי ורואה שאני מחכה לך ליד שפת הנחל על ספסל עשוי עץ ומעליו מבנה דמוי פרגולה מכוסה בצמח מטפס.

את באה לשבת לידי ונראה שטוב לך. את מרגישה חום עדין ששורה סביב והוא מחזק את חיוכך. את נושמת נשימה עמוקה וריח המים ממלא את חלל האף וקנה הנשימה. את מרגישה קלה, רעננה, ובריאה מתמיד.

”עכשיו הגיע זמני ללכת”, אמר אמיל הילד והרפה ממך כשחיוכו הסומק נראה מתרחק ממך.

”את יכולה להישאר כאן כמה שתרצי, לך תמיד יש מקום לטייל בלב שלי”, קרא הד באוויר ואת ידעת שאמיל הגדול חושב עלייך.

חובב רשלבך
ללא כותרת, 2020
15x15 ס"מ, טכניקה מעורבת

מפלצת אפורה שכולה רוח זעם מסתחררת מעל הארץ המותשת, עוקרת שיני בתים מתוך פיה של האדמה. עיניו החומות של קאל תרות אחר פרצה בגדר בית הסוהר, והוא יודע שיימלט שוב. הרי הוא נמלט כל חייו.

מבטו מתמקד בשקית ניילון, המתעופפת על פני האספלט כאנפה פצועה. הוא עוקב אחר תנועתה הפראית, לפני שהיא נישאת הרחק, נמוגה לעד. הרוח הכבירה משיבה אליו זיכרונות מינואר מקפיא העצמות של שנת אלף תשע מאות חמישים ושבע. אז, אפילו האש הבוערת באח לא חיממה את האוויר הצונן.

קאל בן האחת עשרה חיך בסיפוק, בשעה שהטורנדו הסתחרר כצינור בלהות מעל שדה התירס, רומס גבעולים חסונים שהפכו לאבק, תולש את הכלים מתוך המחסן. "עכשיו הממזר לא יפגע בי", פסק, עיניו בורקות מול החלון, מתפעלות מן הנזקים המופלאים שיצרה הרוח. אבל הארנב אבד, הוא לא מצא אותו בשום מקום.

"שוגר, איפה אתה, ילדון?" קאל פתח את דלת הארון, בדק מתחת למיטה ואפילו יצא אל החצר המבועתת, סכיני הרוח דוקרים את פניו, פורעים את שערותיו הזהובות. הוא מוכרח למצוא את הארנב החום, האהוב, חברו המנחם בלילות היגון המרים. מה אם הרוח לקחה אותו?

אָחיו קראו לו, אך הוא הוסיף לפזר הבטחות באוויר הקפוא. "אתן לך צעצועים וחסה, דליים של חסה!" אמו וארבעת הילדים נותרו ספונים מתחת לשולחן, כשאביהם פרץ אל תוך בקתת העץ השברירית, שק בידו, וצעק, "איך אתם מעזים להתחבא כאן כמו עלובי נפש? הקוסם מארץ עוץ מת!"

תחינה נואשת נבלעה בין יללות זאבי הרוח, וגופו של קאל התאבן לשמע חבטות המעדר המכה בגבה של אמו. הוא מנה תריסר מלקות. כתפיו נרעדו לשמע כל מהלומה, לסתותיו ננעלו. הוא חש כחֶרֶק נטול משמעות, שנמחץ בתוך שלולית רפש. הוא רצה לכתוש אותו. קליעי מים הצליפו בבקתה, אבני רוח ניתצו את החלונות. אָחיו ניסו לזעוק, מבוהלים, אבל הזעקה נבלמה בגרונותיהם.

האיש הטיח את בקבוק הקוניאק בקיר, וקילל. "הנה הארנב הארוך שלך", השליך צורר פרווה מרוטש לעבר הלהבות.

קאל נמלט לעבר מחסן הכלים, עיוור מן הגשם ומן הדמעות. הוא נסחף על כנפיה של הרוח האדירה, גופו הצנום מתרסק על הדלת, אך אגרופיו קמוצים. אז קרע את המגרפה מתוך ערמת החציר, וצעד בחזרה אל הבקתה, אש יוקדת בעיניו, מים רבים לא יוכלו לכבות את השנאה ונהרות לא ישטפוה.

ידיו הנחיתו מכת ברק איומה, בשעה שנעץ את שיני המגרפה בגבו של אביו, כל זעקת שבר מעודדת אותו לדקור שוב, עד שלא ידע אם אביו הוא הזועק, או שמא הוא עצמו, עד שהאיש שהביא אותו אל העולם גורש ממנו, מוטל בשלולית דם.

קאל שמט את המגרפה ונמלט משם, אל תוך הרוח.

עתה הוא מייחל להימלט, אבל הסוהרים פורצים אל תאו, חמושים באלות. "מזמן לא טיפלנו ברך", לוחש אחד מהם.

קאל מרים את גבתו, חיוכו דק, משועשע, שפתיו נפערות בשובבות והשקיות שמתחת לעיניו החיוניות מוקפות קמטים. גם כאשר הם הולמים בו באלותיהם הכבדות, הוא מוסיף לחייך. הכאב פושט בגופו, אבל ארס צחוקו ניתז לעברם, מתריס, מנצח.

הם חובטים בראשו ללא הרף, עד שזרם ארגמני וחם שוטף את פניו, עד שחמיצות מציפה את פיו. הוא חש בטעם המיץ המרווה, שאמו הייתה מכינה מגרגרי הפטל שהוא ואחיו היו קוטפים על גדת נהר המיזורי. כמה הוא רצה להיסחף עם הזרם ולהפליג לאי־שם, עד סוף הימים, רק הוא ושוגר.

אילנה קוטינוב
לא הספקתי להתקשר הביתה

24 שעות בתוך ההסלמה, אנחנו מתחילים לארגן הכול. אוספים את כל הציוד, עוברים שוב ושוב על כל מה שצריך. פתאום זה קרה, לא ציפינו שהמצב יסלים ככה. קיץ 2014, ולי נשארו חמישה חודשים לשחרור. אוגוסט הארוך, שיא הקיץ ואנחנו תופסים גזרה. ריח גופי מתערבב עם ריח הבוץ והמדים שלי כבר ספוגים בשילוב של הריח הזה והזיעה שלי. כבר לא נשארו לי בגדים נקיים, הספקתי לשכוח איך מריחה הכביסה של אמא. כבר עשרים וחמישה יום שלא יצאתי הביתה ולא אכלתי את האוכל של אמא. שלוש שבתות לא יצאתי הביתה, לא לבשתי חולצה לבנה נקייה, לא התפללתי בבית הכנסת ביישוב, ולא חזרתי כל הדרך ברגל, עוקב אחרי שובל הריח של החריימה של אמא. אני חייב להספיק להרים טלפון הביתה לפני שנכנסים לגזרה. יש לי חמש דקות לסיים את השחור שמימון הכין לי, אני זורק את האפוד משמאלי ומתיישב על החצץ. אני מדליק סיגריה אחרונה שנשארה לי ומנסה לסדר מחשבות. כל השירות אתה מת שזה יקרה, מת לתפוס גזרה ולעשות את מה שאתה מתאמן כבר שנתיים. אבל חמישה חודשים לפני השחרור, כשאתה כבר מתכנן את הטיוול שאחרי, כבר מת להפסיק לסגור, מת שתגיע הרגילה הזאת והרגע שאני שם את התיק על הגב יוצא מהפלוגה וחוזר רק בשביל לעשות טופס טיולים ולגזור את החוגר. דווקא עכשיו זה קורה. אני אתגעגע אליהם, 12 איש בצוות הזה ואני חולה על כל אחד מהם, לא סגור אם אני פשוט בצוות חזק או שלמדתי לאהוב את כולם מכל הזמן הזה יחד. מתוך שינה אני מזהה אותם, מכיר את ריח הגוף שלהם, יודע מה אמא שלהם מבשלת להם ביום שישי כשהם חוזרים הביתה, מסריחים מריח של אדמה ושמן של הנשק. עשרים שעות שאני ער מאז שהגענו לשטח כינוס, חמש כוסות קפה, עשרה תרגולים. פתאום שריקה צורמת מפלחת את האוויר. אני מעיף את כוס הקפה שהחזקתי, תופס ביד ימין את האפוד וזורק אותו על הגב, ציוצי ציפורים מפוחדות מעליי עפות מהבהלה. אני מתחיל לרוץ לא בטוח לאן. עוד שריקה ואז הבום. לפצמ"ר יש רעש אחר. אני שומע את הלב פועם לי באוזניים והן מצפצפות. אני לא שומע כלום. הד של צעקות כאילו מאחוריי אבל הם לידי. עוד שריקה ועוד נפילה. אני עף קדימה ונופל על הגב. אני רועד על האדמה אבל לא מרגיש את הגוף. אני נאבק בעיניי לא להיסגר. אני מאמץ את העיניים, מנסה להרים את הראש. אני חושב שאני עושה תנועות עם הראש אבל כלום לא קורה. מעליי רק השמיים שהפכו שחורים מסתובבים. לא הספקתי להתקשר הביתה.

קארין אלמקיס

2019, Guerre

20x30 ס"מ, גואש על זכוכית

יעל פינקוס חשוותנים

יקירי,

אתה לא תאמין מה מצאתי בגינה הבוקר. חשוותנים. כן כן, שלושה חשוותנים נתקעו הלילה בגינתנו, ראשיהם נטועים עמוק באדמה וזנבותיהם הארסיים מזדקרים אל על, כאילו בכוונתם לשוב ולהמריא בכל רגע. כל הלילה טסו, חוללו, השתוללו. אלכוהול? כנראה שכן. סמים? למה לא? בבוקר מצאתי אותם ליד עץ האבוקדו.

אתה זוכר איך לא האמנתי לך כשספרת לי עליהם? איך התווכחתי אֶתך שעות, אמרתי שאלה שטויות, שאתה הוזה, שקראת יותר מדי ספרי מדע בדיוני, אבל הבוקר, איך שראיתי אותם ידעתי בוודאות שאֵלה הם, אפילו ראשיהם היו טמונים עמוק באדמה ורק זנבותיהם בצבצו מתוכה, ירוקים ורעילים, כזנבות דרקונים.

רצתי ישר לאינטרנט לראות מה לעשות אֶתם והצטערתי, כמובן, שאתה לא פה לידי כדי שאוכל להתייעץ אֶתך, ושאז, במקום להקשיב לך, התווכחתי כהרגלי.

מצאתי המון חומר אבל אף אחד לא התייחס אליהם כאל יצורים אמיתיים, וכיוון שכך, גם לא מצאתי שום מידע לגבי מה הם אוכלים, מתי הם ישנים, ואיך אפשר לכל הרוחות להיפטר מהם. היו שם רק אגדות מאגדות שונות, שנאספו מכל העולם, ואינסוף סיפורי מעשיות. זה מדהים, איך אנשים לא מסוגלים לראות את מה שנמצא להם מול העיניים. אנשים, ואני בכללם.

יצאתי שוב לגינה והסתכלתי עליהם. להוציא אותם מהאדמה לא בא בחשבון, כמובן. זכורים לי עדיין הסיפורים שלך על כוח ההרס העצום שלהם. גם הלילה, עוד לפני שידעתי שמדובר בחשוותנים, הייתה כזאת השתוללות על הגג, צרחות וצווחות ומשק כנפיים, שחשבת שיעוד רגע התקרה תפרח מעל לראשי. הם כנראה היו כל-כך שתויים, או מסטולים, לך תדע ממה הם ניזונים, שהם לא ראו לאן הם עפים.

הלילה היה אפל לחלוטין, לא ירח ולא כוכבים, ורוח מזרחית קרה נשבה וטרקה בתריסים. אלו כנראה הלילות האהובים עליהם ביותר. אבל למה אצלנו? ולמה דווקא כשאתה לא בבית? בכל אופן, החלטתי שאלך להסתכל עליהם מקרוב, אולי יעלה בדעתי רעיון כלשהו. ניגשתי אל הגדול מביניהם. העזתי לגשת די קרוב, ואז שמעתי גניחות, כאילו שהאדמה עצמה גונחת או נאנחת. התקרבת עד כמה שניתן, מקפידה לשמור על מרחק מספיק מקשקשיו הדוקרניים.

נטי רנצנברג

כריש לוייתן, 2016

14.8x21 ס"מ, גואש ואקריליק על נייר

הקשבת. זה היה קורע לב, לרגע אפילו שקלתי להוציא אותם, אבל אז התעשתי ואמרתי, "אין סיכוי. איך שאתם השתוללתם הלילה, הגג כמעט פרח מעליי, בשום פנים ואופן לא". אני לא יודעת מאיפה גייסתי כזה קור רוח, אתה בטח היית קורא לזה קשיחות, אבל עזבתי אותם שם נאנחים חרש וחזרתי למחשב. נכנסתי שוב לאינטרנט לבדוק מה אפשר לעשות אִתם.

אוף! הלוואי שהיית פה לעזור לי. בסוף מצאתי אתר אזוטרי שעוסק בתופעות טבע ייחודיות וחד-פעמיות. הם טענו שם, וזה יכול לעניין אותך כמובן, שאין שום התייחסות או תיעוד לתופעות שמתרחשות פעם אחת בלבד, גם אם הן קיצוניות מאוד. איש לא מתייחס אליהן! איש לא חוקר אותן והן אינן מופיעות בשום סטטיסטיקה. אתה כבר היית עושה מזה מטעמים, מההתעלמות האנושית מכל מה שאקראי.

בכל אופן זה היה האתר היחיד שהתייחס אליהם כאל יצורים אמיתיים. נכתב שם שינואר הוא אכן החודש שבו הם מגיעים לאזורנו בהקפתם הבלתי פוסקת את כדור הארץ. הם מצוידים במערכת ניווט משוכללת המאפשרת להם לזהות עצמים בחשיכה מוחלטת. אין הם נחים כדרך הציפורים על חוטי חשמל וצמרות עצים, אלא תוקעים את ראשם באדמה ונרדמים כשהם מסווים עצמם לצמחים. בזכות צבעם הירוק, נדיר מאוד להבחין בהם בשעות היום, ונדיר עוד יותר למצוא אותם בקבוצות, ראשיהם תקועים באדמה וזנבותיהם באוויר כמו מטאטאים ישנים.

זו כנראה משפחה, אמא ושני גוזלים, או גורים, אין לי מושג איך לקרוא להם. נאמר שם שבשום פנים ואופן אסור להעיר אותם משנתם. הם חייבים להתעורר ביקיצה טבעית, בלילה. אור היום מכניס אותם לקריזה. הם עלולים להשתולל ולגרום נזק בל יסוער. זו גם הסיבה להקפתם הבלתי פוסקת את כדור הארץ, במרדף אחרי לילה נצחי. יש טענה שהם הם האחראים לכל תופעות הטבע, הטייפונים, ההוריקנים, רעידות האדמה ואפילו ההתפרצויות הוולקניות. אני בספק, זה נשמע לי מוגזם, אבל הם באמת נראים כמו יצורים מעולם אחר. נאמר שם גם שזה מאוד נדיר, אבל יש חשש שהם ימצאו את המקום חביב עליהם ויחליטו להישאר. אוף! אולי תחזור כבר? אז זה ממש מסוכן כי הם מתרבים בקצב מטורף ומשמידים את כל מה שנמצא סביבם. הם אוכלים הכול. בטון, עץ, ברזל, דבר לא עומד בפניהם, הם יכולים להשמיד מקום עד היסוד, להביא לחורבן מוחלט. בכל אופן, גם שם לא מצאתי שום מידע שיעזור לי להיפטר מהם, בייחוד אם אסור להעיר אותם.

התקשרתי לחברה להגנת הטבע, לרשות שמורות הטבע, לגני חיות, לגן הזואולוגי, לגן החיות התנ"כי ואפילו ללכוד הנחשים שמגנט שלו צמוד לדלת המקרר. איש לא היה מעוניין בהם. היו כאלה שאפילו חשבו שאני עובדת עליהם או מנסה להתרים אותם לאיזו עמותה חדשה. אישה אחת אפילו צרחה עליי, בקול צוחני וצרוד, "אני לא תורמת בטלפון, כולכם גנבים". אתה חושב שגם אני נשמעת ככה?

אחר-כך כבר נהיה מאוחר והייתי חייבת לעזוב אותם וללכת לעבודה. כמובן שחששתי להשאיר אותם ככה, בלי השגחה, אבל איזו ברירה הייתה לי. בינינו, מה כבר הייתי יכולה לעשות אם היו מחליטים להשתולל? כל היום לא הייתי בבית, וכשחזרתי בערב הופתעתי לראות אותם באותו מקום. כמעט שכחתי מהם. משהו בתוכי קיווה שאולי כבר פרחו ועפו, אבל הם עדיין היו תקועים באדמה. זנבותיהם, שבבוקר עוד התנפפו בגאווה, ירוקים וארסיים, איבדו מזוהרם, ואלו של הקטנים כבר היו שמוטים על הקרקע כנטולי רוח חיים. יופי, חשבתי לעצמי, זה קורה לבד, ללא שום התערבות מצדי, אבל משהו בתוכי בכל זאת חמל עליהם. התכופתי אבל לא שמעתי כלום, ממש גחנתי לאדמה, הצמדתי את אוזני אליה כדרך האינדיאנים, אבל כלום, אף לא גניחה. רק זה עוד חסר לי, שהם ימותו לי פה בחצר. הבאתי כוס מים והשקיתי אותם.

ואז, בבת אחת, אתה לא תאמין באיזו מהירות, הם התנערו, זנבותיהם הזדקרו באחת, הירוק הארסי חזר לפעם בהם, ראשיהם השעירים נשלפו מתוך האדמה, בוא כבר! יורקים חול לכל עבר, ואיך שאמרתי לעצמי, סתומה! תראי מה עשית, עכשיו הם יהרסו את כל הבית, הם פרחו לשמיים במשק כנפיים שנשמע כמו מנוע סילון. להגיד לך שאני מתגעגעת אליהם יהיה מוגזם. אבל כן, אני חייבת להודות שהם הכניסו איזה טעם לחיי. וכן, מותר לך להסיק מזה עד כמה אני עצובה ובודדה בלעדיך.

— שלך

טליה חלבון אלימלך
ללא כותרת, 2018
5.5x8.5 ס"מ, צילום פולארואיד

רשימת המשתתפים

אבירו לילו / גר ויוצר בחרשים שבגליל, מורה לפיסול ותולדות האמנות. בוגר המכון לאמנות במכללת אורנים. מוסמך התוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות בגישה רב-תחומית, במסלול אמן-מורה.

אורנה וגמן / מתגוררת בעדי. עוסקת בדוברות וכותבת שירה. מוסמכת אוניברסיטת חיפה במדע המדינה ובספרות עברית והשוואתית, בתוכנית לכתובה יוצרת. ספר שיריה הראשון עתיד לראות אור בשנה הקרובה.

אילנה קוטינוב / מורה לספרות וסטודנטית שנה ד' בחוג לספרות ומבע יצירתי ובחוג להיסטוריה במכללת אורנים.

איריס מירסקי / סטודנטית שנה ד' במסלול העל-יסודי ז'-י', בחוג לתקשורת ובחוג לספרות ומבע יצירתי במכללת אורנים, במקביל לומדת לתואר שני במסלול הרב-תחומי.

איריס סינטרה / ציירת, מתגוררת בחיפה ועוסקת בהוראת אמנות. מלמדת רישום וציור במכללת אורנים. בוגרת בצלאל ובעלת תואר MFA מאוניברסיטת חיפה.

אלה דורפמן אזולאי / אמנית ואם לארבעה, בוגרת המכון לאמנות במכללת אורנים; מחנכת ומורה לאמנות בתיכון וולדורף בהרדוף.

אלי שמיר / אמן ומורה במכון לאמנות במכללת אורנים, עובד בסטודיו בכפר יהושע.

אלכס פולישוק / מרצה וחוקר בפקולטה לחינוך של הטכניון ומורה לרובוטיקה במרכז למחוננים ומצטיינים במכללת אורנים. תרגומיו הקודמים התפרסמו בחוברות קו נטוי 17, 18.

אמיל ספארקל / יוצר בתחילת דרכו. מתגורר בחיפה. בוגר המכון לאמנות במכללת אורנים. זוכה בפרס הראשון בפרויקט הגמר בשנת 2019.

אמל כריים / סטודנטית שנה ד' בחוג לחינוך מיוחד ובחוג לספרות ומבע יצירתי במכללת אורנים.

אמנה עריאן / בת 23. סטודנטית להוראה במכללת אורנים. בוגרת החוג לספרות, אמנות ומוזיקה. מתגוררת ביישוב הערבי בענה בגליל. שיריה פורסמו בכתבי עת, ביומנים מודפסים וברשת.

אסתר יוספוב / בת 44. מתגוררת באלון הגליל. סיימה בהצטיינות את התוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות בגישה רב-תחומית. שיריה פורסמו בכתבי עת ספרותיים ובעיתון 'הארץ'.

גיא עינת / קרימינולוג ופסיכותרפיסט. פרסם שלושה ספרי שירה: *רק לא קו רציף*, *רקדן סופי בכיכר ו-וריאציות על טחאה*.

דובי הראל / נשוי פלוס אחת, מתגורר ומצייר בחיפה. למד מתמטיקה באוניברסיטה העברית בירושלים, מדעי המחשב ב-UCI בקליפורניה, וציור בכמה מסגרות, ביניהן כשומע חופשי במכללת אורנים.

דורון וולף / אמן ומרצה לציור ורישום, חי ועובד בחיפה, בוגר המכון לאמנות באורנים ובעל תואר שני באמנות ויצירה של אוניברסיטת חיפה. מלמד רישום בתוכנית ללימודי חוץ במכללת אורנים ומרצה לרישום, ציור ואמנות בחוג לספרות, אמנות ומוזיקה במכללת צפת.

דיקלה שושן / אמא, מורה לאמנות ואמנית רב־תחומית. בוגרת המכון לאמנות במכללת אורנים.

דליה כספי / למדה במכון לאמנות במכללת אורנים וחינוך מיוחד במכללת גורדון. מסיימת תואר שני בתוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות בגישה רב־תחומית. עובדת כמורה לאמנות בבתי ספר יסודיים בחיפה ובטירת הכרמל. נשואה ואם לשלושה ילדים.

דנה בומץ / אמא לאיה וכרמל. משוררת ויוצרת רב־תחומית. יזמית בנושאי קהילה, חינוך, אמנות וסביבה. לאחרונה ראה אור ספר שיריה *אני הקונפסה השחורה* בהוצאת 'ספרי עתון 77'.

הדר רוזוליו / סטודנטית לחינוך מיוחד ולספרות במסלול העל־יסודי. מלמדת ספרות בחטיבת הביניים בכפר הנוער החקלאי ויצו נהלל.

ורדה גינוסר / משוררת, עורכת ואוצרת אמנות. ספרי שיריה ראו אור בהוצאת 'הקיבוץ המאוחד' מ־1972 ועד היום. בשנת 1995 יזמה את הקמתו של משכן האמנים בהרצליה שבו אצרה תערוכות רבות, קיימה אירועי תרבות וספרות וניהלה אותו במשך כעשרים שנה.

חובב רשלבך / אמן רב־תחומי, הוגה ומרצה בכיר בפקולטה למדעי החברה והרוח, מלמד ומנחה במכון לאמנות במכללת אורנים.

חופית אלבז / יוצרת, בוגרת המכון לאמנות במכללת אורנים משנת 2015. כיום מורה לאמנות בעיר בעפולה.

טל מזור / ציירת, בוגרת המכון לאמנות במכללת אורנים. זוכת פרס הצטיינות בפריקט הגמר לשנת 2019. יוצרת ומתגוררת בקריית טבעון.

טל שמיר / מורה לספרות ומחנכת כיתה. סטודנטית שנה ד' במסלול החמש־שנתי במכללת אורנים. מסיימת תואר ראשון בחוג לסוציולוגיה ובחוג לספרות ומבע יצירתי. מתחילה את לימודיה בתוכנית לתואר שני להוראת מדעי הרוח והאמנויות בגישה רב־תחומית.

טלי וייס / משוררת, עורכת, מנחה לכתיבה יוצרת, בעלת תואר שני בספרות. פרסמה חמישה ספרי שירה ובקרוב יראה אור ספר שיריה השישי בהוצאת 'עמדה'.

טליה חלפון אלימלך / אמנית רב־תחומית, בוגרת המכון לאמנות במכללת אורנים ומורה לאמנות.

יהודה יציב / אמן־מורה. לימד כ־35 שנה במכון לאמנות במכללת אורנים, באוניברסיטת חיפה ובמכללת עמק יזרעאל. יוצר בסטודיו במרכז האמנות בחיפה – 'פירמידה'. עבודותיו נמצאות באוספים רבים בארץ ובחו"ל.

יורי אוֹלְשֶה (1899–1960) / היה פרוזאיקון ומחזאי, מן המוכשרים והחדשניים בספרות הרוסית במאה ה־20.

יעל פינקוס / עוסקת בכתיבה, באמנות, בעלת בית מלאכה לייצור לבד בטכניקות מסורתיות. ספרה *יותר פזי אור* בהוצאת 'פרדס' יצא ב־2016.

יערה בש / סטודנטית שנה ג' בחוג לספרות ומבע יצירתי ובמל"ח במכללת אורנים. כשאינה לומדת היא מדריכת רכיבה על סוסים, תחום שבו היא עוסקת מזה 20 שנה.

ליטל שרוני / אמנית רב־תחומית, בוגרת המכון לאמנות במכללת אורנים.

לירון שלומוביץ / בעלת תואר שלישי בשפה ובספרות ערבית. מרצה בכירה, חוקרת ספרות, מדריכה פדגוגית, סופרת ומשוררת חיפאית. מלמדת במרכז האקדמי ויצו חיפה ובמכללה האקדמית גורדון לחינוך.

מופיד צידאוי (אבן אל־ח'טאף) / סופר ומשורר, עורך הירחון 'אל־אצלאח' ('תיקון') לתרבות, ספרות, הכרה ותיקון. מלמד שפה וספרות ערבית וכן ספרות ילדים במכללת אורנים.

מורן קבסו / נולדה בתל־אביב בשנת 1993. סיפוריה פורסמו בכתבי עת וזכו בפרסים. ספריה הכלה טטבייה ורונים ובועות סבון ראו אור בשנת 2019. ספרה *טעין נעורים* פורסם בשנת 2020.

מיכאיל ז'ֶבּוּנְצֶקי (1934–2020) / נולד באודסה. מן הסטיריקונים הידועים ברוסיה, הן בתקופה הסובייטית, הן כיום.

מירב מסקין סמימי / ילידת 1982. גדלה והתחנכה בירושלים. כיום חברת קיבוץ ניר דוד תל עמל. נשואה לעמית ואמא לאיתמר ובארי־דוד. סטודנטית לתואר ראשון בחוג לספרות ומבע יצירתי ובחוג לחינוך במכללת אורנים.

מירי ג'ונסון / אמנית ויזמית. נשואה ואם לשתיים. חברת קיבוץ ראש הנקרה שבגליל המערבי. בעלת תואר ראשון באנגלית. בוגרת המכון לאמנות. מוסמכת התוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות בגישה רב־תחומית, במסלול אמן־מורה ABR במכללת אורנים. מורה לאמנות, לאנגלית ומחנכת כיתה בבית ספר שש־שנתי.

מעין משה / סטודנטית שנה ג' במכון לאמנות במכללת אורנים.

מריאנה אמסילי / צלמת ויוצרת. אמא לשלושה. מתגוררת בכפר ורדים שבגליל המערבי. בוגרת המכון לאמנות ומוסמכת התוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות בגישה רב־תחומית במסלול אמן־מורה ABR במכללת אורנים. מורה לאמנויות ועיצוב בבתי ספר תיכוניים.

מתי שמואלוך / משורר וסופר. עד כה פרסם תשעה ספרים. האסופה הדו־לשונית של שיריו *בנדד / חיפה / בולין* ראתה אור בגרמניה ב־2019.

נביל טנוס / בעל תואר שלישי בחינוך. חוקר ומתרגם שירה, תושב מגאר שבגליל. עבד כמורה לעברית וכמרצה לחינוך במכללה האקדמית הערבית לחינוך בחיפה. פרסם 14 ספרי לימוד לשפה העברית וכ־50 מחקרים בתחום ביקורת הספרות ובחינוך.

נועה גור אריה תנעזר / אמנית ומורה לאמנות, ספרות והיסטוריה בבית ספר ברנקו וייס בטבריה. מוסמכת התוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות בגישה רב־תחומית במסלול אמן־מורה במכללת אורנים. מתגוררת בקבוצת כנרת.

סלאח פאיק / נולד ב־1945 בכְּרֶכּוּב, עיראק. משורר עיראקי גולה, חבר ב'חבורת כרכוכ', מהחבורות הספרותיות הבולטות בשנות השישים של המאה הקודמת. פרסם עשרות ספרי שירה. אחד מהבולטים במחדשי השירה בפרוזה בשפה הערבית.

נטי רנצנברג / מאיירת, מטפלת באמנות ומדריכת יוגה. חיה ויוצרת בחיפה. בעלת תואר ראשון במסלול לחינוך מיוחד במכללת אורנים.

סשה פקטור / בת 27, סטודנטית בחוג ללשון ובחוג לספרות ומבע יצירתי במכללת אורנים.

עולא זרעיני / ילידת 1980. אמא לשלושה ילדים. מוסמכת התוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות בגישה רב-תחומית במסלול אמן-מורה במכללת אורנים. עובדת כמורה בבית ספר יסודי בכפר טורעאן מזה 17 שנה, מציירת וכותבת שירים כתחביב. שואפת להיות ציירת.

עדינה קיי / אמנית, עובדת ויוצרת בסטודיו פרטי. בוגרת אוניברסיטת חיפה באמנות, יצירה ופילוסופיה; בוגרת מכללת אורנים בלימודי הוראת האמנות וחינוך מוזיאלי; בעלת תואר שני בטיפול בהבעה ויצירה מאוניברסיטת לסלי; לימודי פסיכותרפיה ממוקדת טראומה באוניברסיטת תל-אביב ונט"ל. יוצרת בסדנת ההדפס ע"ש אריה רוטמן במכללת אורנים.

עידית לבבי גבאי / אמנית ומורה לאמנות, גימלאית של מכללת אורנים. עורכת ומייסדת עמיתה של קו נטוי גליונות 17-1.

עידן בריר / מתרגם שירה ופרוזה מערבית ומפורטוגזית וחוקר המזרח התיכון.

עינה שני / ציירת ומרצה במכון לאמנות במכללת אורנים, בוגרת M.FA, B.FA בבצאל האקדמיה לאמנות ועיצוב בירושלים.

קארין אלמקיס / בוגרת המכון לאמנות במכללת אורנים. יוצרת רב-תחומית ומעצבת גרפית.

רוברט בליי / מחשובי המשוררים האמריקנים במחצית השנייה של המאה העשרים. סופר ומתרגם פורה. מבחר משיריו בתרגום משה דור ראה אור בספר אנשים כמונו ('קשב לשירה', 2008).

רונה שחר / ציירת, סטודנטית לאמנות במדרשה ובאקדמיה לאמנויות ברוטרדם, מתגוררת ועובדת בהדר שבחיפה.

רוני גונן שמחוני / יוצרת בחומרים ובמילים, מטפלת ומנחת קבוצות באמצעות אמנות בסטודיו 'אמנות מרפאה' בכמון.

רותי הליביץ כהן / אמנית, מרצה לאמנות במכון לאמנות ובתוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות בגישה רב-תחומית במסלול אמן-מורה במכללת אורנים ובמדרשה לאמנות בבית-ברל.

רחל מנשה דור / אמנית, חיה ויוצרת בבית קשת, מלמדת קרמיקה במכון לאמנות במכללת אורנים ובבית בנימיני - המרכז לקרמיקה עכשווית.

רימונה כהן / בעלת תואר שלישי בחינוך ומרצה במכללה האקדמית בית ברל. מתגוררת ברעננה. מטיילת, כותבת, מצלמת, מפגינה.

רעיה עמרייה / גרושה ואמא לילד בן 9, גרה בכפר אבטין. מורה לאמנות בבית ספר יסודי בכפר מנדא. בוגרת המכון לאמנות במכללת אורנים. סטודנטית שנה ב' לתואר שני בתוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות בגישה רב-תחומית במסלול אמן-מורה.

רפי וייכרט / משורר, מתרגם ועורך. פרופסור בחוג לספרות עברית והשוואתית באוניברסיטת חיפה שם הוא עומד בראש התוכנית לכתיבה יצירתית. במשך שנים שימש כמרצה בחוג לספרות ומבע יצירתי במכללת אורנים. מלמד לתואר שני בתוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות בגישה רב-תחומית.

שי דותן / נולד באילת. מתגורר עם משפחתו בירושלים. עד כה פרסם ארבעה ספרי שירה. האחרון שבהם הוא הון עצמי ('הקיבוץ המאוחד' / מקום לשירה', 2017).

שירן אגרונוב / סטודנטית שנה ד' בחוג לספרות ומבע יצירתי במכללת אורנים.

קו נטוי כתב עת לספרות ולאמנות
המכללה האקדמית לחינוך, אורנים
דואר טבעון 3600600